

پاسخنامه‌تشریحی

معشوق می‌داند و اشاره‌ای به حیات در اثر محو و فانی شدن ندارد.

۱ تشریح سایر گزینه‌ها:

۲ سفر جان غافل / **۳** دل طبل طبعان

گزینهٔ **۲** خاک: هسته / پا: مضافق‌الیه / صنوبر: مضافق‌الیه مضاف‌الیه

گزینهٔ **۳** عشق: هسته / نرگس: مضافق‌الیه / او: مضافق‌الیه مضاف‌الیه

گزینهٔ **۴** مرید: هسته / جذبه: مضافق‌الیه / منصور: مضافق‌الیه مضافق‌الیه / سر: هسته / عشق:

مضافق‌الیه / تو: مضافق‌الیه مضافق‌الیه

۱ در عبارات مذکور به شکایت گفتن امام علی (ع) با چاه اشاره شده است.

۱۵ در عبارت صورت سؤال و ایات سایر گزینه‌ها به این موضوع

اشارة شده است: از هر چیز معنا و حقیقت آن را جست و جو کنید نه ظاهر را.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینهٔ **۲**: صورت‌ها مانند کف و حباب هستند اگر می‌خواهی به معنا بررسی از ظاهر بگذر.

گزینهٔ **۳**: برای آن که بتوانی به اتحاد با یار بررسی، به دنبال معنی باش که صورت، عصیان‌گر است.

گزینهٔ **۴**: هر که در بند ظاهر باشد، به معنا نخواهد رسید.

۱۶ معنی آیه این است: هرگز کسانی را که در راه خدا کشته شده‌اند، مرده نپنداشید؛ بلکه آنان زنده‌اند. این مفهوم در گزینهٔ **۴** موجود است.

۱۷ در این گزینه به دوری از تعلقات دنیا تأکید شده است، حال

آن که در سایر گزینه‌ها مانند بیت مورد سؤال از برتری زیبایی معشوق از یوسف سخن رفته است.

۱۸ در صورت سؤال موبد به پادشاه می‌گوید: «برای آشکارشدن

حقیقت، امتحان کن.» شاعر در گزینهٔ **۲** هم معتقد است که اگر آزمایش صورت گیرد، ناخالص‌ها، شرمنده می‌شوند.

۱۹ از خود بی خبرم گرداند» یعنی «مرا بی خبر گرداند» که این

جمله چهارجزیی با مفعول و مسد است.

۲۰ عبارت مشخص شده در گزینهٔ **۳** مفهوم «آسان بودن گذشتن

از آتش» را با خود دارد.

۲۱ به ترتیب کلمات «اتفاق، احتمال، اکابر، اعلی، اغلی» اسم

تفضیل هستند و کلمات «اتفاق، احتمال» نیز فعل هستند.

دقت داشته باشید که «اکابر» هم اسم تفضیل «اکابر» است که جمع بسته شده است.

۲۲ نکته مهم در این

وقتی حرف «قد» همراه فعل مضارع بیاید به معنای «شاید، گاهی، ممکن است» می‌باشد: «قد تضرُّعاً

آمالاً الکبیر»؛ گاهی آرزوهای زیادمان به ما ضرر می‌رساند.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینهٔ **۱**: «کبائر الذنوب» یعنی «گناهان بزرگ» نه «بزرگترین گناهان».

گزینهٔ **۲**: «قریب» یعنی «نزدیک» و ترجمه شدن آن به صورت «نزدیک‌تر» نادرست است، چرا

که اسم تفضیل نیست، «اقرب» یعنی «نزدیک‌تر».

گزینهٔ **۴**: «تُحسِّن» فعل مضارع است و ترجمه شدن آن به صورت «نیکو گردانید» نادرست است

و باید به صورت «نیکو می‌گردانی» ترجمه شود.

۲۳ رد سایر گزینه‌ها:

(۱) «لاتکتکاشه» فعل «غاییه» مفرد مونث غائب است و لها در اعمالها مؤید آن است و «المرضة»،

فاعل آن است. پرستار ماهر در کارهایش تبلی نمی‌کند.

(۲) «شاهد» غائب است و ترجمه درست عبارت چنین است: «دانش آموزان پیروزمندانه نمراتشان

را در کلاس مشاهده کردند».

(۳) «صادق» با توجه به کسره عین الفعل «د» امر مخاطب است و ترجمه درست عبارت چنین

۱ حرف «را» در گزینهٔ **۱** را، مفعولی است ولی در سایر گزینه‌ها اضافه است و باعث جابجایی مضاف و مضاف‌الیه می‌شود.

۲-سب غفلت‌ها / **۳**-سفر جان غافل / **۴**-دل طبل طبعان

۱ معنی بیت: اگر با حرص شربتی خوردم مرا سرزنش نکن که کار بدی کردم [ناچار بودم] در بیان بودم و تابستان بود و من که بیماری عطش داشتم بود

بود که آب سرد را بشوشم. در گزینهٔ **۲** نیز شاعر معتقد است که چون زمینه‌های گناه فراهم بود از ارتکاب آن چاره‌ای نبود. در گزینهٔ **۳** نیز شاعر معتقد است که چون زمینه‌های گناه فراهم بود از ارتکاب گناه چاره‌ای نبود.

۱ مسطور (نوشته شده) ← مسطور (پنهانی)

۲ در گزینهٔ **۴** کنایه وجود دارد ← سر چیزی داشتن کنایه از قصد کاری داشتن. اما فاقد استعاره است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ **۱** رباط استعاره از دنیا / خمیه زدن کنایه از اقامت کردن است.

گزینهٔ **۲** مشک استعاره از موي سیاه / کافور استعاره از موي سفید / دل سرد شدن کنایه از مأیوس شدن

گزینهٔ **۳** صنم استعاره از هوای نفس / دست کسی را بوسیدن کنایه از تشکر و قدردانی

۵ مفهوم بیت: **۱** راضی و خشنود بودن به درد در زمانی که درمانی نیست، اما مفهوم سایر گزینه‌ها به «قاعدت به مال کم دنیابی» اشاره دارد.

۶ **۱** تشبیه: کلک (قلم) حافظ به میوه باتی مانند شده است. کنایه: چیدن از کلک و قلم حافظ کنایه از بهره‌گیری از مقاهم اشعار او

مجاز: «کلک» مجاز از شعر و سخن

استعاره: باغ استعاره از دنیا

۷ **۱** شکل درست واژه املای:

«حمیت»: غیرت، جوانمردی، مردانگی، تعصب، جانبداری

* دقت کنید در عبارت «در طلب زیادتی قدم نمی‌گذارم»، «نمی‌گذارم» به معنی «قرار دادن» است و از نظر املای درست است.

معنای گذاردن: قرار دادن، وضع کردن، رها کردن، مثل سپرده گذار، سرمایه گذار معنای گذاردن: به جا آوردن، انجام دادن، مثل: نیازگزار، سپاس‌گزار

۸ در این گزینه «خواجه» به تنهای آمده و نمی‌تواند شاخص باشد. این واژه مضاف‌الیه است.

بررسی گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ **۱**: شاخص ← «خواجه»، قوام‌الدین حسن

گزینهٔ **۲**: «شاه» ← شجاع

گزینهٔ **۴**: « حاجی» ← قوام‌الدین

۹ در موارد **۱** - **۴** نقش تبعی دیده نمی‌شود.

الف) «صمم»: بدل

ب) «خود»: بدل

ه) «پریشان»: معطوف

۱۰ الف) مقرن: پیوسته، همراه

ج) متقنه: همسو، هم عقیده، موافق

د) تمکن: توانگری، ثروت

۱۱ **۱** «ساختند» در گزینهٔ **۱** به معنای ایجاد کردن، درست کردن و بنادردن است: اما در گزینه‌های **۲**، **۳** و **۴** به معنای گردانیدن، کردن و نمودن به کار رفته است.

۱۲ **۱** گزینهٔ **۲** به مفهوم بیت صورت سوال نزدیکتر است. در گزینهٔ **۱** محو و فانی شدن عاشق در معشوق را بیان می‌دارد در حالی که بیت صورت سوال حیات را از

است: «دوستی و همنشینی کن با کسی که دلسوزی می کند برای تو در حالی که تو در غفلت هستی...».

۳۵ ۱ در این عبارت اسلوب شرط به کار نرفته است. در صورتی که لیظّر جواب شرط باشد واجب است با «فای» جواب شرط به کار رود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ ۱: یُخْسِن فعل شرط و جمله اسامیه فَالْه... جواب شرط است.

گزینهٔ ۲: يَتَّمِّنُ فعل شرط است و جمله اسامیه فهو مؤمن جواب شرط است.

گزینهٔ ۳: ساز فعل شرط و لا يَتَّمِّنُ جواب شرط است.

۳۶ ۱ در گزینهٔ ۱، کلمه «الْحَيَاة»، نقش حال را دارد، در حالی که به صورت صفت ترجمه شده است. ترجمة صحیح آن چنین است: «ماهی‌های زیستی دوست دارند که شکارها را زنده بخورند». «الْحَيَاة» در این عبارت، زمانی صفت است که «ال» داشته باشد و چنین باشد: «الْفَرَاتُ الْحَيَاة»

۳۷ ۱ چون ان حرف نون حذف شود در حالی که در فعل تنصیرین حرف نون حذف نشده است و ساکن شود یا حرف نون حذف شود در حالی که در فعل مضارع آخر آن یا باید به صورت «تنصری» بیاید.

۳۸ ۱ در جمله منفی که «مستثنی‌منه» حذف شود، معنای حصر وجود دارد.

در گزینه‌های ۱ و ۲، «مستثنی‌منه» وجود دارد لذا معنای حصر وجود ندارد: (۱) انسان (۲) عمل در گزینهٔ ۳، استثنای وجود ندارد (آل = آن + ا) مرکب از حرف ناصب و لای نفی است.

۳۹ ۱ منظور کدام «ما» شرطیه است: زیرا «ما» شرط حرکت آخر فعل «مضارع» را تغییر می‌دهد به جز ساختار «يَقْلُنَ و تَقْلُنَ» یعنی جمع مؤنث، اگر آخر فعل ضمه داشت به سکون و اگر نون داشت حذف می‌شود.

ادات شرط حرکت دو فعل مضارع را تغییر می‌دهند، در گزینهٔ ۲ اادات شرط بر سر دو فعل ضمی آمده است و تغییری ایجاد نکرده است.

گزینهٔ ۴ هم شرطیه است ولی بعد از اادات شرط دو فعل ضمی آمده که تغییر نمی‌کند.

۴۰ ۱ نقش من در اسم شرط دو حالت است که اولاً ترجمة فعل مضارع را به مضارع التزامی تبدیل می‌کند و ثانیاً فعل مضارع را مجزوم می‌کنند در صورتی که در گزینهٔ ۲ فعل مرفوع باقی مانده و مجزوم نشده است یعنی آخر آن ساکن نشده است.

در گزینهٔ ۱ لم يَتَّبَعْ فعل شرط و فأولئك جواب شرط جمله اسامیه هستند.

در گزینهٔ ۳ ساء فعل شرط و عَذَّبْ جواب شرط است که به صورت فعل ضمی آمده است.

در گزینهٔ ۴ غَلَبَتْ فعل شرط ضمی و جواب شرط هُوَ شر جواب شرط جمله اسامیه است.

۴۱ ۱ درک هدف زندگی:

اگر انسان این هدف حقیقی (درک هدف زندگی) را به دست نیاورد یا در شناخت آن دچار خطا شود، عمر خود را از دست داده، در حالی که سعادت و خوشبختی را هم به دست نیاورده است.

کشف راه درست زندگی:

اگر انسان راه درست زندگی را انتخاب نکند، به آن هدف برتری که خداوند در خلقت او قرار داده، نخواهد رسید.

۴۲ ۱ با توجه به حدیث امام صادق ارسال رسولان به منظور تعقل در پیام الهی است و این مفهوم از دقت در آیه «رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِّرِينَ لَنَّا يَكُونُونَ لِلنَّاسِ...» مفهوم می‌گردد.

۴۳ ۱ (رسیدن به هدف مشترک) (معلول) ← دین واحد (علت)

دین واحد (معلول) ← فطرت مشترک (علت)

توضیح اینکه: دین واحد علت رسیدن به هدف مشترک است و فطرت مشترک علت دین واحد است.

۴۴ ۱ در گزینهٔ ۴ رابطه برعکس نوشته شده است. یعنی ایمان به عمل صالح تقدم دارد و در نتیجه عمل صالح معلول و ایمان علت آن است.

۴۵ ۱ کسانی که به پیامبر افترا می‌زنند مأمور شدن تا سوره‌ای همانند قرآن بیاورند «ام بقولون اخراه قل فأتو بسوره مثله»

۴۶ ۱ حدیث «بني‌الاسلام علی خمس...» ← اجرای قوانین و احکام دین در سآءه ولایت الهی دارای اهمیت بوده و بدون ولایت فاقد ارزش است.

است: «دوستی و همنشینی کن با کسی که دلسوزی می کند برای تو در حالی که تو در غفلت هستی...».

۲۴ ۱ «قد تَنَابَّبَ»: نسبت داده‌اند / «بعضُ التَّائِبِ»: بعضی مردم / «بعضُ الْأَخْرَيْنِ»: بعضی دیگر (در اینجا) / «أَسْمَاءٌ قَبِيْحَةٌ»: اسمای ناپسندی / «قَدْ يَسْتَهِنُونَ بِهِمْ»: گاهی آن‌ها را مسخره می‌کنند / «إِنْ كَارِ» / «فَسُوقٌ»: به گناه افتادن

بررسی موارد در سایر گزینه‌ها:

در گزینهٔ ۱ «ه» در «إِلَيْهِ» به «مدیره»، که مؤنث است برمی‌گردد که نادرست است.

در گزینهٔ ۲ «ه» در «أَمَّهَا» به «الطفل» که مذکور است برمی‌گردد که نادرست است.

در گزینهٔ ۳ «ه» در «بَعْضُهُ» به «أشياء» که جمع غیر عاقل است برمی‌گردد پس باید بصورت مفرد مؤنث یعنی «ها، بعضها» بیاید.

۲۵ ۱ با توجه به این که پس از «من»، فعل «الْيَعْتَقِدُ» و «الْيَجْتَنِبُ» آمده است، فعل به صورت «مفرد» ترجمه می‌شود.

ترجمه صحیح عبارت: «بدترین مردم کسی است که پای‌بند به‌امانت نباشد و از خیانت دوری نکند».

۲۷ ۱ «المُحْسِنِينَ» مفعول است.

۲۸ ۱ کلمه‌ی (أَخْبَرَ) فعل ماضی برای صیغه‌ی سوم شخص مفرد است و اسم تفضیل نیست.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ ۱: (أَعْلَى) اسم تفضیل به معنای (بلندترین) است.

گزینهٔ ۳: (أَقْلَى) اسم تفضیل به معنای (کم‌ترین) است.

گزینهٔ ۴: (الْكُبْرَى) اسم تفضیل مؤنث (مؤنث أَكْبَرَ) است.

۲۹ ۱ «آتَى» بر وزن فاعل و اسم فاعل است.

۳۰ ۱ گزینهٔ ۱ :: «ناهیاً و معیناً» هر دو اسم فاعل از ثلاثی مجرد و مزید است.

گزینهٔ ۲ :: «الْمُسَافِرِينَ» اسم فاعل است.

گزینهٔ ۳ :: «الْمُجَرَّبُ، الْمُلَمَّعَاتُ، مَمْزُوجَةٌ» هر سه اسم مفعول هستند.

اما گزینهٔ ۴ :: «الْتَّالِعَةُ، نَاهِيَنَ، صَابِرِينَ، الْمَشَاكِلُ» اسم فاعل هستند. «الْمُنْكَرُ» اسم مفعول است.

۳۱ ۱ فاعل «لَا تَنْفِيَ»، که «مستثنی‌منه» نیز هست، مذکوف می‌باشد. پس دارای معنای حصر و اختصاص است.

نکته‌ی مهم درسی:

وقتی مستثنی منه در جمله منفی، مذکوف است، معنای حصر وجود دارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ ۱: «مشکله» مستثنی منه است.

گزینهٔ ۳: «صوت» مستثنی منه است.

گزینهٔ ۴: «دواء» مستثنی منه است.

۳۲ ۱ در گزینهٔ ۱: أَحَبَ مبتدأ و أنْفَعُ خبر است. (اسم تفضیل معمولاً بر وزن فعل می‌آید)

در گزینهٔ ۲: تفکر مبتداست و خیر خبر است. (اگر خیر معنی «تر و ترین» دهد معمولاً اسم تفضیل محسوب می‌شود)

در گزینهٔ ۳: أفضل اسم تفضیل است اما اینجا صفت است نه خبر. أرخص نیز اسم تفضیل و صفت می‌باشد.

در گزینهٔ ۴: شر اسم تفضیل و خبر است. شر نیز مانند خیر می‌تواند اسم تفضیل باشد اگر معنی «تر و ترین» داشته باشد.

۳۳ ۱ تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ ۱: «متعد» نادرست است. (أَلْعَجَ: رستگار شد)

گزینهٔ ۳: «مضاف الهی» نادرست است.

گزینهٔ ۴: «علامت‌النون» نادرست است.

۳۴ ۱ مستثنی وقتی محصور واقع می‌شود که در جمله قبل از «إِلَى»، مستثنی منه مذکوف است.

مستثنی منه مذکوف باشد، در این گزینه، مستثنی منه مذکوف است.

- ٤٧** قرآن کریم در مورد ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت می‌فرماید: «أَلَمْ يَرَ إِلَيَّ الَّذِينَ يَرْعَمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنزَلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزَلَ مِنْ قَبْلِكَ بُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكُمُوا إِلَيَّ الظَّاغُوتِ وَقَدْ أَمْرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَفِرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضَلِّلُهُمْ خَلَالًا بَعْدًا: آيا ندیدهای کسانی که گمان می‌برند به آنچه بر تو نازل شده و به آنچه پیش از تو نازل شده ایمان دارند، اما می‌خواهند داوری به نزد طاغوت برند، حال آنکه به آنان دستور داده شده که به آن کفر بورزند، و شیطان می‌خواهد آنان را به گمراهی دور و درازی بکشاند، پس ویژگی کسانی که شیطان می‌خواهد آنان را به گمراهی دور و درازی بکشاند، ایمان پنداری است و اینکه محکمات و داوری خود را به نزد طاغوت می‌برند. (بُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكُمُوا إِلَيَّ الظَّاغُوتِ)
- ٤٨** با توجه به آیه «خداؤند از دین همان را برایتان بیان کرد که سفارش خداوند به پیامبران تشریحی برپا شدند دین در میان مردم و دوری از تفرقه و اتحاد بوده است.
- ٤٩** خداوند در آیه شریفه‌ی مذکور، دین را زندگی بخش و مایه‌ی حیات انسان می‌داند.
- ٥٠** با توجه به آیه «الْمُتَرَابُ إِلَيْهِ الَّذِينَ يَرْعَمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا...» خداوند خطاب به کسانی که داوری را نزد طاغوت می‌برند می‌گوید «وَقَدْ أَمْرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ» و آن‌ها را با این خطاب مورد سرزنش و نکوهش قرار می‌دهد.
- ٥١** این آیه «مِنْ يَتَغَيَّرُ عَلَى الْإِسْلَامِ...» خسروان و زیان آخرت نصیب کسانی می‌شود که دین اسلام که مورد رضایت و خشنودی خداست و تنها راه درست زندگی است را فراموش کرده و دین دیگری غیراسلام را پذیرنده.
- ٥٢** درین ناخوانده بودن پیامبر «مَا كَتَبْتُ لَكُمْ مِنْ قِبْلِهِ...» موجب شد تا کجروان در پیامبری ایشان و الهی بودن کتاب قرآن شک نداشته باشد و اگر قرآن کریم توسط یکی از عالمان عرضه می‌گردید کجروان در الهی بودن قرآن به شک می‌افتدند و عبارت «لارتاب البیطون» حکایتگر این مفهوم است.
- ٥٣** با بازگشت بندۀ گناهکار، خداوند نیز به سوی او باز می‌گردد و درهای رحمتش را به رویش می‌گشاید و آرامش را به قلب او باز می‌گرداند.
- ٥٤** وجود شخصیت‌هایی همچون عبد‌الله بن مسعود در حوزه دریافت و ابلاغ وحی است. قسمت دوم گزینه ۴ مربوط به «مرجعیت دینی» است.
- ٥٥** طبق قوانین تنظیم‌کننده اگر روزه برای شخصی ضرر داشته باشد، برای او حرام است و حدیث لا ضرر ولا ضرار بیانگر آن است.
- ٥٦** با توجه به آیه «الْعَصْرُ كَسَانِيَ كَهْ أَيمَانَ وَعَمَلَ صَالِحَ وَأَمَرَ بِهِ مَرْفُوفَ وَنَهِيَ ازْ مُنْكَرِ انجام دهند، دچار زیان نمی‌شوند.
- ٥٧** در میان مخلوقات، انسان موجودی است که علاوه بر ایستادگی در برابر موانع بیرونی، می‌تواند در برابر موانع درونی نیز ایستادگی کرده و حتی علیه خود انقلاب کند؛ بدین معنا که هم می‌تواند با پیروزی از عقل، علیه تمایلات ناپسند خود قیام کند و هم می‌تواند با پیروزی از نفس امارة و انجام گناه، از فرمان‌های خداوند سریعیجی کرده و به خود ستم روا دارد.
- رد سایر گزینه‌ها:
- گزینه ۱: ایستادگی در برابر موانع بیرونی امتیاز انسان به شمار نمی‌رود.
  - گزینه ۲: انقلاب علیه خود تنها مختص توبه‌کاران نیست.
  - گزینه ۳: ایستادگی در برابر موانع درونی به معنی انقلاب نیست.
  - گزینه ۴: در توبه همیشه باز است، توفیق توبه همواره فراهم نیست و تکرار توبه انسان را محبوب خدا می‌کند.
- ٥٩** توبه گناهان را از قلب خارج می‌کند و آن را شست و شو می‌دهد. مصدق رحمت خدا در آیه «إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ» مشهود است. به همین جهت رسول خدا می‌فرماید: «الثَّانِي مِنَ الذَّنْبِ كَمْ لَا ذَنْبَ لَهُ: كَسِيَ كَهْ ازْ گَناهَ توبه کرده مانند کسی است که هیچ گناهی نکرده است.
- ٦٠** دقت کنید که قسمت‌های اول گزینه ۱ و ۳ آیه نیستند. / توبه به معنای قیام علیه موانع درونی یا همان نفس امارة است.
- ٦١** مطمئن بودم که او به طور کامل می‌دانست که چه اتفاقی افتاده بود. به طور جالب توجهی، او چیز متفاوتی گفت و تلاش می‌کرد نشان دهد که ناآگاه بود.

از این جوامع در بیست سالگیشان قرار دارند و بچه‌ها تنها انگلیسی صحبت می‌کنند.

۶۹ ۱ ۲ ۳ ۴ زبان لاتین یک زبان مرده تلقی می‌شود زیرا ...

۱) گوینده‌های جوان بیشتری ندارد.

۲) توسط زبان دیگری جایگزین شده است.

۳) دیگر صحبت نمی‌شود یا شناخته شده نیست.

۴) دیگر به شکل اصلی خود استفاده نمی‌شود.

۷۰ ۱ ۲ ۳ ۴ ترجمه جمله: «مسئولین استدلال می‌کنند که این به صرفه ترین راه برای فراهم کردن وسائل ارزان تر نقلیه برای دانشجویان بین‌المللی در ملبورن است.»

۱) مجازی

۲) نسبی

۳) اشاره‌دار

۴) اثرگذار، مؤثر

نکته: ترکیب "cost-effective" به معنای به صرفه است.

۷۱ ۱ ۲ ۳ ۴ کدام یک از جملات زیر طبق متن نادرست است؟

۱) اسپانیایی گسترده‌ترین زبان مورد استفاده در مکزیک است.

۲) انگلیسی وجود بسیاری از زبان‌ها باستگی به زندگی یک شخص تنها دارد.

۳) امروزه وجود بسیاری از زبان‌ها باستگی به زندگی یک شخص تنها دارد.

۴) زبان‌های در معرض خطر قطعاً در مدت قرن بعد منقرض خواهند شد.

۷۲ ۱ ۲ ۳ ۴ ما باید برای افزایش بازدهی عمومی مان افراد جوان اما ماهر را

استخدام کنیم، نه افرادی که براساس رفاقت بدون هیچ توجهی به توانایی‌های بالفعل شان توصیه می‌شوند.

۱) انتظار داشتن ۲) توصیه کردن ۳) مختصر کردن ۴) متمایز کردن

۷۳ ۱ ۲ ۳ ۴ نویسنده زبان یوپیک را در پاراگراف آخر ذکر می‌کند

۱) تفاضل ایده اصلی همان پاراگراف را بیان کند.

۲) تا نشان دهد، ممکن است یک زبان چقدر سریع از استفاده خارج می‌شوند.

۳) تا اثبات کند که زمان زیادی طول می‌کشد تا یک زبان بیمیرد.

۴) تا مثالی برای یک زبان در معرض خطر بدهد که احتمالاً در حال انقرض است.

۷۴ ۱ ۲ ۳ ۴ کلمه ancient که زیر آن‌ها خط کشیده شده از لحاظ معنایی

نژدیک تر است به ..... .

۱) کنه، قدیمی ۲) زنده ۳) طبیعی

۴) بشر

مردم در نواحی وسیعی، از جنوب سومالی تا شمال موزامبیک و در تمام کنیا، به زبان سواحیلی صحبت می‌کنند. در حدود پنج میلیون نفر زبان اولشن سواحیلی است و برای پنجاه میلیون نفر نیز سواحیلی زبان دوم به شمار می‌آید. سواحیلی تبدیل به زبانی شده که مردم می‌توانند با آن در شرق آفریقا و نواحی مجاور ارتباط برقرار کنند. تکلم به زبان سواحیلی توسط مردم سواحیلی آغاز شد که در سواحل شرق آفریقا و در جزایر نزدیک ساحل، از جمله زنگبار که اکنون بخشی از تانزانیا است، زندگی می‌کرددند. سواحیلی که تحت تأثیر خیلی از دیگر زبان‌ها از جمله زبان عربی قرار گرفته است، زبان رسمی بعضی از کشورهای آفریقایی مانند تانزانیا و کنیا است.

۷۵ ۱ ۲ ۳ ۴ ۱) همه، تمام ۲) ترکیب ۳) اصل، منشا ۴)

تنهای، تک

۷۶ ۱ ۲ ۳ ۴ ۱) که در ۲) که ۳) وقتی که ۴) که با

۷۷ ۱ ۲ ۳ ۴ ۱) عمومی ۲) اطراف ۳) محیط زیستی ۴)

طبیعی

۷۸ ۱ ۲ ۳ ۴ ۱) یا ۲) به این معنی که ۳) شامل ۴) بدون

۷۹ ۱ ۲ ۳ ۴ ۱) ساختمانی که او با آن‌ها طراحی کرده بود ظاهری ساده، مرتب

و اتفاق‌های بزرگی در داخل داشت.

۱) مرتب

۲) مرتب

$$\sqrt{fx + \lambda} + \sqrt{fx - 16} = A$$

$$\rightarrow (\sqrt{fx + \lambda} + \sqrt{fx - 16})(\sqrt{fx + \lambda} - \sqrt{fx - 16}) = (\sqrt{fx + \lambda} - \sqrt{fx - 16})A$$

$$\rightarrow (fx + \lambda) - (fx - 16) = 3A$$

$$24 = 3A \rightarrow A = 8$$

طبق صورت سؤال $f(x+h) - f(x) = 3h - h^2$ است پس: ۱ ۲ ۳ ۴ ۸۲

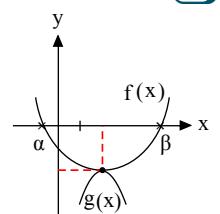
$$f(x+h) - f(x) = h(3-h) \rightarrow \frac{f(x+h) - f(x)}{h} = 3-h$$

شیب خط مماس بر منحنی $y = f(x)$ در $x = 2$ برابر $f'(2) = 3$ است و می‌دانیم که $y = g(x)$ را پیدا می‌کنیم.

$$\text{پس: } \lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(x+h) - f(x)}{h} = f'(x) = \lim_{h \rightarrow 0} (3-h) = 3$$

مرحله اول: ابتدا شکل مسأله را تصور می‌کنیم. برای این کار، اول رأس سهمی $(x, g(x))$ را پیدا می‌کنیم. ۱ ۲ ۳ ۴ ۸۳

$$x_S = -\frac{b}{2a} = -\frac{4}{-2} = 2 \Rightarrow y_S = g(2) = -1$$

$$| -1 \xrightarrow{x_S=2} \frac{\alpha + \beta}{2} = 2 \Rightarrow \alpha + \beta = 4 \quad (I)$$

پس رأس سهمی $(x, g(x))$ هم مشخص شد:

مرحله دوم: در صورت سؤال تفاضل ریشه‌ها داده شده است (۶ واحد)، پس داریم:

$$\beta - \alpha = 6 \quad (II) \xrightarrow{(I), (II)} \begin{cases} \frac{-b}{a} = 1 \\ \alpha + \beta = 4 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} \alpha = -1 \\ \beta = 5 \end{cases}$$

$$\Rightarrow f(x) = a(x - \alpha)(x - \beta) = a(x + 1)(x - 5) \quad (*)$$

مرحله آخر جایگذاری رأس سهمی در معادله (*) است:

$$| -1 \xrightarrow{(*)} a(2 + 1)(2 - 5) = -1 \Rightarrow -9a = -1 \Rightarrow a = \frac{1}{9}$$

$$\Rightarrow f(x) = \frac{1}{9}(x^2 - 4x - 5) = \frac{1}{9}(1 - 4 - 5) = -\frac{8}{9}$$

$$xf(x) - x^2 < 0 \Rightarrow x(f(x) - x) < 0$$

مطابق شکل در فاصله $(-\infty, 0) \cup (2, +\infty)$ تابع $y = f(x)$ بالای خط $y = x$ قرار دارد یعنی $f(x) - x < 0$ در فاصله $(-\infty, 0) \cup (2, +\infty)$ می‌شود.

x	$-\infty$	0	2	$+\infty$
$f(x) - x$	-	+	+	-
$x(f(x) - x)$	+	0	+	-

برای آنکه عبارت درجه اول $ax + b$ قبلاً از $x = k$ منفی باشد، باید اولاً k ریشه عبارت باشد و ثانیاً ضریب x منفی باشد در اینصورت شیب خط منفی است و در نقطه $x = k$ محور طول ها را قطع می‌کند: ۱ ۲ ۳ ۴ ۸۵

$$1) f(x) = 2kx + k^2 - 27 \Rightarrow f(k) = 2k^2 + k^2 - 27 = 0 \Rightarrow 3k^2 - 27 = 0$$

$$\Rightarrow 3k^2 = 27 \Rightarrow k^2 = 9 \Rightarrow k = \pm 3 \quad \left. \begin{array}{l} \text{اشترک} \\ x = 2k \Rightarrow 2k < 0 \Rightarrow k < 0 \end{array} \right\} \Rightarrow k = -3$$

می‌دانیم $\lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(x+h) - f(x)}{h} = f'(x)$ است پس: ۱ ۲ ۳ ۴ ۸۶

$$\lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(1-h) - f(1)}{h} = -\lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(1-h) - f(1)}{-h} = -f'(1)$$

برابر شیب خط مماس بر منحنی در $x = 1$ است با توجه به شکل از آنجاکه خط مماس از دو نقطه A و B می‌گذرد شیب خط مماس می‌شود: ۱ ۲ ۳ ۴ ۸۷

$$m_{\text{ممان}} = \frac{y_A - y_B}{x_A - x_B} = \frac{0 - 2}{0 - 1} = 2 \rightarrow f'(1) = 2 \rightarrow -f'(1) = -2$$

ابتدا مجموع و حاصلضرب ریشه‌ها را می‌یابیم:

$$x^2 - 5x + 3 = 0 \Rightarrow \begin{cases} \alpha + \beta = \frac{-b}{a} = 5 \\ \alpha \cdot \beta = \frac{c}{a} = 3 \end{cases}$$

چون α و β ریشه‌های معادله هستند پس در خود معادله صدق می‌کنند.

جواب معادله $\alpha \Rightarrow \alpha^2 - 5\alpha + 3 = 0 \Rightarrow \alpha(\alpha - 5) = -3$

$$\alpha - 5 = \frac{-3}{\alpha} \Rightarrow 5 - \alpha = \frac{3}{\alpha}$$

به همین ترتیب $5 - \beta = \frac{3}{\beta}$ است. پس:

$$A = \frac{\alpha^2}{5 - \beta} + \frac{\beta^2}{5 - \alpha} = \frac{\alpha^2}{\frac{3}{\beta}} + \frac{\beta^2}{\frac{3}{\alpha}} = \frac{\alpha^2 \beta + \alpha \beta^2}{3} = \frac{\alpha \beta (\alpha + \beta)}{3} = 5$$

۱ ۲ ۳ ۴ ۸۷

عبارت درجه دوم $ax^2 + bx + c$ هموره پایین محور x است (منفی است) هرگاه: $\begin{cases} \Delta < 0 \\ a < 0 \end{cases}$ می‌دانیم:

$$-3mx^2 + 2mx + 1 < 0$$

$$\begin{cases} a < 0 \Rightarrow -3m < 0 \Rightarrow m > 0 & (I) \\ \Delta < 0 \Rightarrow (2m)^2 - 4(-3m)(1) < 0 \Rightarrow 4m^2 + 12m < 0 \Rightarrow m(4m + 12) < 0 \\ \Rightarrow m(4m + 12) = 0 \Rightarrow \begin{cases} m = 0 \\ 4m + 12 = 0 \Rightarrow 4m = -12 \Rightarrow m = -3 \end{cases} \\ \begin{array}{c|ccc} & -3 & 0 \\ \hline 4m^2 + 12m & + & - & + \end{array} \Rightarrow -3 < m < 0 & (II) \end{cases}$$

$$\begin{array}{l} I : \quad \text{---} \\ II : \quad \text{---} \end{array} \Rightarrow I \cap II = \emptyset$$

$$\frac{x}{ax^2 + bx + c} \geq 0 \Rightarrow \begin{cases} x = 0 \\ ax^2 + bx + c = 0 \end{cases} \xrightarrow{\text{نمودار}} \begin{cases} x = 2 \\ x = -3 \end{cases}$$

و نمودار زیر این دو ریشه، در زیر محور x ها قرار دارد؛ پس علامت عرضهای آن منفی است.
اکنون جدول تعیین علامت را تشکیل می‌دهیم:

x	-3	0	2
x	-	0	+
$ax^2 + bx + c$	+	0	-
$\frac{x}{ax^2 + bx + c}$	-	+	-

پس مجموعه جواب عبارتست از: $(-3, 0] \cup [2, +\infty)$

۹۰ توجه: در نامعادلاتی که دارای ۳ ریشه هستند، جواب نامعادله به صورت اجتماع دو بازه است و اگر جواب به صورت تک بازه‌ای یعنی $[a, +\infty)$ یا $(-\infty, a]$ باشد

آنگاه عدد $a = x$ ریشه مضاعف آن نامعادله است و می‌دانیم که در اطراف ریشه مضاعف علامت معادله عوض نمی‌شود.

در نامعادله $x^2 + ax + b = 0$ می‌تواند حداقل سه ریشه داشته باشد که حتماً یکی از آن‌ها $x = 4$ است. از آن جایی که جواب

این نامعادله $(-2, +\infty)$ است می‌فهمیم که $x = -2$ ریشه مضاعف معادله $x^2 + ax + b = 0$ هستند
بنابراین داریم:

$$x = -2 \rightarrow x^2 + ax + b = 0 \Rightarrow 4 - 2a + b = 0$$

$$x = 4 \rightarrow x^2 + ax + b = 0 \Rightarrow 16 + 4a + b = 0 \Rightarrow a = -2, \quad b = -8 \Rightarrow a - b = 6$$

$$h > 1 \Rightarrow -t^2 + 3t + 1 > 1 \Rightarrow -t^2 + 3t > 0 \Rightarrow t(-t + 3) > 0 \Rightarrow \begin{cases} t = 0 \\ t = 3 \end{cases}$$

۱ ۲ ۳ ۴ ۹۱

$$\begin{array}{c|cc} & 0 & 3 \\ \hline -t+3 & t & -\varnothing + \varnothing - \end{array} \Rightarrow 0 < t < 3 \Rightarrow t \in (0, 3) = (a, b) \Rightarrow \begin{cases} b = 3 \\ a = 0 \end{cases} \Rightarrow b - a = 3$$

۱
۲
۳
۴
۹۳

$$f(x) = ax^r + bx + c, \quad \begin{cases} x = 0 \\ y = 0 \end{cases} \Rightarrow 0 = 0 + 0 + c \Rightarrow c = 0$$

$$f(x) = ax^r + bx, \quad \text{رأس } x = -\frac{b}{ra} = 2 \Rightarrow b = -2a$$

$$\begin{cases} x = 2 \\ y = 0 \end{cases} \Rightarrow ra + 2b = 0 \Rightarrow 2a + b = 1 \Rightarrow 2a - ra = 1 \Rightarrow a = -\frac{1}{r} \Rightarrow b = 2$$

$$bx^r + ax + a = 0 \Rightarrow rx^r - \frac{1}{r}x - \frac{1}{r} = 0 \xrightarrow{\times r} rx^r - x - 1 = 0$$

اگر α و β جواب‌های معادله $rx^r - x - 1 = 0$ باشند، داریم:

$$S = \alpha + \beta = -\frac{-1}{r} = \frac{1}{r}, \quad P = \alpha\beta = \frac{-1}{r}$$

$$\alpha^r + \beta^r = S^r - rP = \frac{1}{16} - 2(-\frac{1}{r}) = \frac{1}{16} + \frac{1}{2} = \frac{1+8}{16} = \frac{9}{16}$$

۱
۲
۳
۴
۹۳

$$M(x, y) \Rightarrow y = \sqrt{rx + 1}$$

$$d = |OM| = \sqrt{x^r + y^r} = \sqrt{x^r + (\sqrt{rx + 1})^r} = \sqrt{x^r + rx + 1}$$

$$d = d' = d' = \frac{rx + 1}{\sqrt{x^r + rx + 1}} \xrightarrow{x=0} d'(0) = \frac{1+1}{\sqrt{25+35+1}}$$

$$\Rightarrow d'(0) = \frac{1+1}{\sqrt{64}} = \frac{1+1}{16}$$

می‌دانیم $f'(x) = \frac{1}{3}x^{\frac{1}{3}}$ است در نتیجه $f(x) = x^{\frac{1}{3}}\sqrt{x} = x^{\frac{4}{3}}$ می‌باشد.

حالا $f'(x)$ را حساب می‌کنیم.

$$f'(f(x)) = f'(x^{\frac{1}{3}}) = \frac{1}{3}(x^{\frac{1}{3}})^{\frac{1}{3}} = \frac{1}{3}x^{\frac{1}{9}}$$

مشتق $f'(x)$ برابر است با:

$$(\frac{1}{3}x^{\frac{1}{9}})' = \frac{1}{27}x^{\frac{1}{9}-1} = \frac{1}{27}x^{-\frac{8}{9}} \xrightarrow{x=1} (f' \text{ of } f)'(1) = \frac{1}{27}$$

$f'(x) + g'(x)$ با مشتق $f'(x) + g'(x)$ برابر است یعنی داریم:

$$f'(x) + g'(x) = (f(x) + g(x))' = \left(\frac{1-\sin x}{x \cos x} + \frac{\sin x + \cos x - 1}{x \cos x} \right)'$$

$$= \left(\frac{\cos x}{x \cos x} \right)' = \left(\frac{1}{x} \right)' = \frac{-1}{x^2} \xrightarrow{x=1} f'(x) + g'(x) = -1$$

چون $x = 1$ ریشه‌ی داخل قدر مطلق است در صورتی تابع $f(x)$ در آن مشتق پذیر می‌باشد بنابراین نقطه‌ی $x = 1$ ریشه‌ی مشتق تابع داخل قدر مطلق هم می‌باشد.

$$g(x) = ax^r + bx - a - 1 \rightarrow g'(x) = rx^r + b \rightarrow g'(1) = r + b = 0 \rightarrow a = -1$$

می‌دانیم: ۱
۲
۳
۴
۹۷

$$f(x) = k \cdot \cos ax \rightarrow f_{(x)}^{(n)} = k \cdot a^n \cdot \cos ax$$

مضرب n

$$f(x) = \cos 2x \rightarrow f_{(x)}^{(1)} = 2 \cdot \cos 2x \rightarrow f_{(x)}^{(2)} = -2^2 \sin x$$

$$f_{(x)}^{(2)} = -2^2 \times 1 = -2^2$$

$$f_{(x)}^{(3)} = 2^3 \times (-2) = -2^3$$

$$\lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(2+h) - f(2-2h)}{h} = \underset{\circ}{\lim}_{\overset{HoP}{\circ}} \lim_{h \rightarrow 0} f'(2+h) + 2f'(2-2h) = 3f'(2)$$

$$f(2x) = (x^3 - 3x + 2)\sqrt[3]{x^3 + 2x + 5}$$

$$\underset{\text{از طریق مشتق میگیریم}}{2f'(2x) = (2x-3)\sqrt[3]{x^3 + 2x + 5} + \frac{(2x+2)}{3\sqrt[3]{(x^3 + 2x + 5)^2}}(x^3 - 3x + 2)}$$

$$\underset{x=1}{\longrightarrow} 2f'(2) = (-1)(2) + (\circ) \rightarrow f'(2) = -1 \Rightarrow 3f'(2) = -3$$

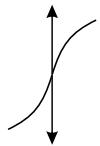
توجه: برای محاسبهٔ مشتق عبارت سمت راست می‌توانیم فقط از جملهٔ $(x^3 - 3x + 2)$ مشتق بگیریم چون عدد x ریشهٔ آن است.

$$f(x) = \begin{cases} \frac{|x|}{\sqrt[3]{x}} & ; \quad x \neq 0 \\ 0 & ; \quad x = 0 \end{cases}$$

تابع در $x = 0$ پیوسته است.

$$f'(0) = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{f(x) - f(0)}{x - 0} \Rightarrow \begin{cases} f'_+(0) = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{\frac{x}{\sqrt[3]{x}}}{x} = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{1}{\sqrt[3]{x}} = +\infty \\ f'_-(0) = \lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{\frac{-x}{\sqrt[3]{x}}}{x} = \lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{-1}{\sqrt[3]{x}} = +\infty \end{cases}$$

چون مشتق چپ و راست هر دو بی‌نهایت است پس خط مماس قائم است و چون مشتق مثبت است تابع صعودی می‌باشد.

فقط از عامل صفرشونده دوبار مشتق می‌گیریم و در بقیه عدگذاری می‌کنیم، بنابراین داریم:

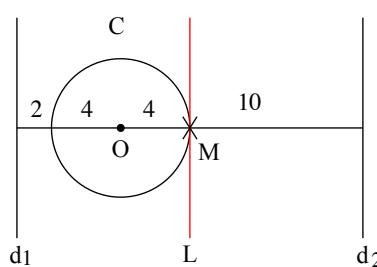
$$f(x) = (\underbrace{2x-1}_\text{عامل صفرشونده})^2 \sqrt{x+\frac{1}{2}} \Rightarrow f'(\frac{1}{2}) = 2(2) \cdot (2x-1) \cdot \sqrt{\frac{1}{2} + \frac{1}{2}} = \underbrace{4(2x-1)}_\text{عامل صفرشونده} \sqrt{1}$$

$$f''(\frac{1}{2}) = 4 \times 2 = 8$$

$$\hat{B} = 70^\circ \Rightarrow \widehat{AD} = 140^\circ \Rightarrow \widehat{BD} + \widehat{AB} = 360^\circ - 140^\circ = 220^\circ$$

$$\hat{M} = 10^\circ = \frac{\widehat{AB} - \widehat{BD}}{2} \Rightarrow \widehat{AB} - \widehat{BD} = 20^\circ \Rightarrow \widehat{AB} = 120^\circ \text{ و } \widehat{BD} = 100^\circ$$

$$\hat{ABC} = \frac{\widehat{AB}}{2} = \frac{120}{2} = 60^\circ$$

نقاطی که فاصله آنها از دو خط d_1 و d_2 برابر است روی خطی موازی با آنها در وسطشان قرار دارند (خط L). با توجه به شکل فاصله خط L از مرکز دایره برابرشعاع دایره است پس بر آن مماس است. بنابراین یک نقطه روی محیط دایره وجود دارد که فاصله اش از خطوط d_1 و d_2 برابر است (نقطه M).

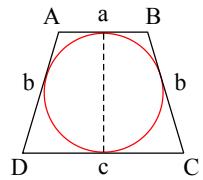
$$TT' = \sqrt{d^2 - (r - r')^2}$$

$$15 = \sqrt{d^2 - (14 - 6)^2} \Rightarrow 225 = d^2 - 64 \Rightarrow d^2 = 289 \Rightarrow d = 17$$

می‌دانیم ارتفاع ذوزنقه برابر قطر دایره است.

$$\begin{aligned} r &= 3, S = 45 \\ S &= \frac{1}{2} \times (2r) \times (a+c) \\ 45 &= 3 \times (a+c) \Rightarrow a+c = 15 \end{aligned}$$

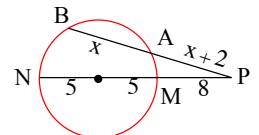
و از طرفی چهارضلعی محیطی است.

$$AB + CD = AD + BC = 2b = 15 \Rightarrow b = 7.5$$

اگر x در نظر بگیریم آنگاه از فرض نتیجه می‌گیریم $PA = x+2$ حال از رابطه طولی در دایره استفاده کرده، داریم:

$$\begin{aligned} (2x+2)(x+2) &= 8 \times 18 \\ (x+1)(x+2) &= 8 \times 9 \end{aligned}$$

$$x^2 + 3x - 40 = 0 \Rightarrow (x-4)(x+10) = 0 \Rightarrow x = 4 \Rightarrow AB = 4$$

۱ ۲ ۳ ۴ ۱۰۵

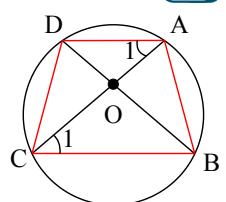
در هر مثلث برای شعاع‌های دایره‌ای محاطی خارجی داریم:

همچنین برای ارتفاع‌ها داریم:

$$\begin{aligned} \frac{1}{h_a} + \frac{1}{h_b} + \frac{1}{h_c} &= \frac{1}{r} \\ \Rightarrow \frac{1}{\sqrt{3}} + \frac{1}{3} + \frac{1}{4} &= \frac{1}{r} \Rightarrow r = 1 \Rightarrow \frac{1}{\sqrt{3}} + \frac{1}{3} + \frac{1}{4} = 1 \Rightarrow r_c = 3 \end{aligned}$$

۱ ۲ ۳ ۴ ۱۰۶

$$\begin{aligned} \text{فرض: } \widehat{ADC} &= \widehat{BAD} \rightarrow \widehat{AD} + \widehat{DC} = \widehat{AD} + \widehat{AB} \\ \rightarrow \widehat{DC} &= \widehat{AB} \rightarrow \frac{\widehat{DC}}{2} = \frac{\widehat{AB}}{2} \rightarrow \hat{A}_1 = \hat{C}_1 \end{aligned}$$

۱ ۲ ۳ ۴ ۱۰۷

$$\left. \begin{array}{l} \text{عکس قضیه خطوط} \\ \text{موازی و مورب} \\ \widehat{AB} = \widehat{DC} \rightarrow AB = DC \end{array} \right\} \rightarrow \begin{array}{l} AD \parallel BC \\ \widehat{DC} = \widehat{AB} \end{array}$$

چهارضلعی $ABCD$ ذوزنقه متساوی الساقین است. داریم:

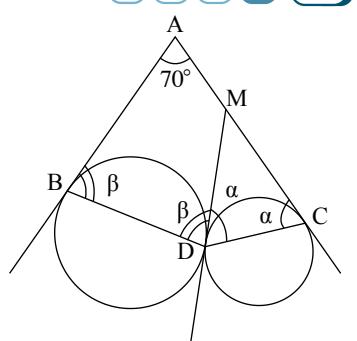
در نقطه D , MD مماس بر دایره‌ها می‌باشد. داریم:

$$\hat{MDC} = \hat{MCD} = \alpha = \frac{\widehat{DC}}{2}$$

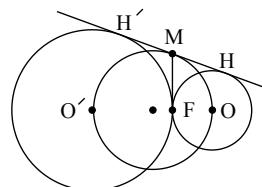
$$\hat{ABD} = \hat{MDB} = \beta = \frac{\widehat{BD}}{2}$$

$$ABDC : 70^\circ + \beta + \beta + \alpha + \alpha = 360^\circ$$

$$\Rightarrow \alpha + \beta = \frac{190^\circ}{2} = 145^\circ \Rightarrow \hat{BDC} = 145^\circ$$

۱ ۲ ۳ ۴ ۱۰۸

۱۰۹ ۱ ۲ ۳ ۴

$$HH' = 2\sqrt{RR'} = 2\sqrt{4 \times 9} = 12$$

$$\left. \begin{array}{l} MH = MF \\ MH' = MF \end{array} \right\} \rightarrow MF = MH' = MH = \frac{HH'}{2} \rightarrow MF = \frac{12}{2} = 6$$

می‌دانیم که شعاع در نقطه تماس بر مماس عمود است. داریم:

۱ ۲ ۳ ۴ ۱۱۰

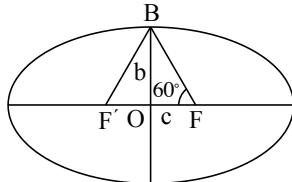

$$\hat{OAM} = \hat{OBM} = 90^\circ, AM = BM, M = 90^\circ, \hat{AOB} = 90^\circ$$

$$\Rightarrow AOBM \text{ مرتع} \Rightarrow OA = AM = MB = OB = R$$

$$\begin{aligned} \text{مساحت مرتع} &= R^2 \\ AOB &= \frac{\pi R^2}{4} \quad \Rightarrow \text{مساحت قطاع} = R^2 - \frac{\pi R^2}{4} = R^2 \left(1 - \frac{\pi}{4}\right) \end{aligned}$$

در مثلث $\triangle OBF$ ، زاویه $\hat{F} = 60^\circ$ می‌باشد پس داریم:

$$\rightarrow \tan 60^\circ = \frac{OB}{OF} \Rightarrow \sqrt{3} = \frac{b}{c} \Rightarrow b = \sqrt{3}c$$

از طرفی در بیضی داریم $a^2 = b^2 + c^2$ پس:

$$a^2 = b^2 + c^2 \xrightarrow{b=\sqrt{3}c} a^2 = 3c^2 + c^2 = 4c^2 \Rightarrow \frac{c^2}{a^2} = \frac{1}{4} \Rightarrow e = \frac{c}{a} = \frac{1}{2}$$

۱ ۲ ۳ ۴ ۱۱۲

$$e = \frac{c}{a} = \frac{1}{2} \Rightarrow \begin{cases} c = \frac{1}{2}a \\ a = 2c \end{cases}$$

$$S_{AB'A'B} = \frac{1}{2}AA' \times BB' = \frac{1}{2} \times 2a \times 2b = 120 \rightarrow ab = 60 \xrightarrow{a=2c} b = \frac{60}{k}$$

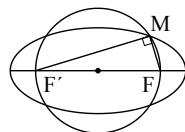
$$c^2 = a^2 - b^2 \Rightarrow (2c)^2 = (2c)^2 - \left(\frac{60}{k}\right)^2 \Rightarrow \left(\frac{12}{k}\right)^2 = (3k)^2 \xrightarrow{k>0} \frac{12}{k} = 3k \Rightarrow k^2 = 4 \Rightarrow k = 2$$

$$c = 2k = 4$$

$$FF' = 2c = 2(4) = 16$$

۱ ۲ ۳ ۴ ۱۱۳

چون M نقطه‌ای روی بیضی است، پس $MF + MF' = 2a$ و چون M روی دایره‌ای به قطر FF' قرار دارد، پس MF و MF' بر هم عمودند.

$$2b = 6 \Rightarrow b = 3$$

بنابراین:

$$MF^2 + MF'^2 = FF'^2 = 4c^2$$

حال داریم:

$$(MF + MF')^2 = MF^2 + MF'^2 + 2MF \times MF'$$

$$\Rightarrow MF \times MF' = \frac{1}{2}[(MF + MF')^2 - (MF^2 + MF'^2)] = \frac{1}{2}(a^2 - c^2) = \frac{1}{2}(b^2) = \frac{1}{2} \times 9 = 18$$

نکته: فاصله هر نقطه روی سهمی از کانون با فاصله آن نقطه تا خط هادی برابر است.

۱ ۲ ۳ ۴ ۱۱۴

ابتدا فاصله A تا کانون F می‌یابیم:

$$|AF| = \sqrt{(1-4)^2 + (2+2)^2} = 5$$

بنابراین در بین گزینه‌ها خطی می‌تواند خط هادی این سهمی باشد که فاصله A از آن برابر 5 باشد که در بین گزینه‌ها تنها فاصله A از خط $x = 7$ مخالف 5 است یعنی خط $x = 7$ نمی‌تواند خط هادی این سهمی باشد.

۱ ۲ ۳ ۴ ۱۱۵

با توجه به آنکه خط هادی سهمی خطی قائم است پس سهمی افقی است. در سهمی افقی:

$$\Delta : x = \alpha - P = 3, F \Big|_{\beta=1}^{\alpha+P=1}$$

$$\begin{cases} \alpha - P = 3 \\ d + P = 1 \end{cases} \Rightarrow \alpha = 2, P = -1$$

$$\text{معادله سهمی افقی: } (y-1)^2 = 4 \times (-1)(x-2) \Rightarrow (y-1)^2 = -4(x-2)$$

$$x = 0 \Rightarrow y = 1 \pm 2\sqrt{2} \quad A \Big|_{1+2\sqrt{2}}^1, B \Big|_{1-2\sqrt{2}}^1 \Rightarrow AB = 4\sqrt{2}$$

مطابق فرض: $(1, 2) = F$ کانون و $-3 = x$: Δ خط هادی سهمی قائم است، پس این سهمی افقی است و داریم:

۱ ۲ ۳ ۴ ۱۱۶

$$\begin{cases} 1 = \alpha + a \\ 2 = \beta \end{cases}, \quad \Delta : x = -3 = \alpha - a \Rightarrow \begin{cases} \alpha + a = 1 \\ \alpha - a = -3 \end{cases} \Rightarrow \alpha = -1, a = 2$$

(معادله سهمی) $(y - 2)^2 = 4(x + 1)$

$$\text{در معادله سهمی } y = \frac{1}{4}(x + 1)^2 \text{ قرار می‌دهیم} \rightarrow y = 0 \xrightarrow{(*)} 4 = 4(x + 1) \Rightarrow x + 1 = \frac{1}{4} \Rightarrow x = -\frac{1}{4}$$

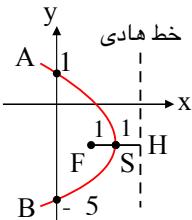
چون محور تقارن سهمی قائم است پس سهمی نیز قائم است. در سهمی قائم $\Delta : y = \beta - P$ خط هادی می‌باشد.

۱ ۲ ۳ ۴ ۱۱۷

پارامتر سهمی :

$$(x - 2)^2 = 4P(y - 1) \xrightarrow[\text{صدنی}]{(5,0)\in} 4 = 4P \times 4 \Rightarrow P = \frac{1}{4}; \Delta : y = \beta - P, y = 1 - \frac{1}{4} \Rightarrow y = \frac{3}{4} \text{ سهمی قائم است.}$$

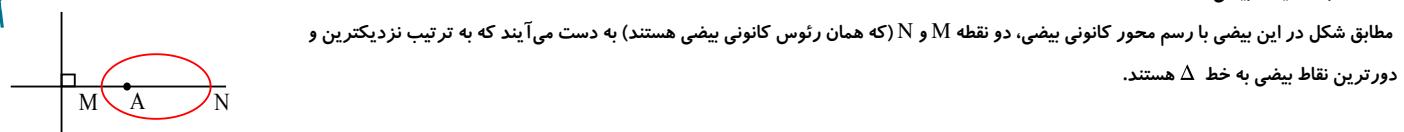
۱ ۲ ۳ ۴ ۱۱۸

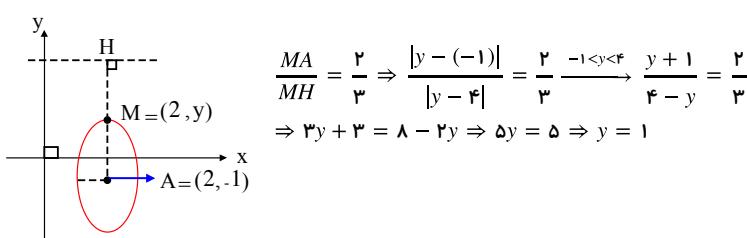
باتوجه به فرض تست شکل سهمی به صورت مقابل می‌شود در ضمن در این سهمی $P = -1$ و سهمی افقی می‌باشد. فرض کنیم $S(\alpha, \beta)$ رأس سهمی باشد در این صورت معادله سهمی به صورت زیر است.

$$\begin{aligned} (y - \beta)^2 &= 4P(x - \alpha) \xrightarrow{P=-1} (y - \beta)^2 = -4(x - \alpha) \\ A(0, 1) \in &\quad \text{سهمی} \Rightarrow (1 - \beta)^2 = -4(0 - \alpha) \Rightarrow (1 - \beta)^2 = 4\alpha \quad \left. \begin{array}{l} (1 - \beta)^2 = 4\alpha \\ (-\delta - \beta)^2 = -4(0 - \alpha) \Rightarrow (-\delta - \beta)^2 = 4\alpha \end{array} \right\} \Rightarrow (1 - \beta)^2 = (-\delta - \beta)^2 \\ \beta(0, -\delta) \in &\quad \text{سهمی} \Rightarrow (-\delta - \beta)^2 = -4(0 - \alpha) \Rightarrow (-\delta - \beta)^2 = 4\alpha \\ \Rightarrow 1 - \beta = \pm(-\delta - \beta) &\Rightarrow \begin{cases} 1 - \beta = -\delta = -\delta - \beta \\ 1 - \beta = \delta + \beta \Rightarrow \beta = -2 \end{cases} \\ (1 - \beta)^2 = 4\alpha &\Rightarrow (1 + 2)^2 = 4\alpha \Rightarrow \alpha = \frac{9}{4} \end{aligned}$$

نکته: اگر خط Δ و نقطه A خارج از آن داده شده باشد، مکان هندسی نقاطی از صفحه که نسبت فاصله آنها از نقطه A با فاصله‌شان از خط Δ برابر مقدار m باشد، یک بیضی است.

باتوجه به نکته فوق، کافی است که مختصات نقطه M را به دست آوریم. باتوجه به شکل رسم شده داریم:

$$\begin{aligned} \frac{MA}{MH} &= \frac{2}{3} \Rightarrow \frac{|y - (-1)|}{|y - 3|} = \frac{2}{3} \xrightarrow{-1 < y < 4} \frac{y + 1}{4 - y} = \frac{2}{3} \\ \Rightarrow 3y + 3 &= 8 - 2y \Rightarrow 5y = 5 \Rightarrow y = 1 \end{aligned}$$

پس کوتاهترین فاصله نقطه M از خط $\Delta : y = 3 - x$ برابر $3 - 1 = 2$ است.

معادله سهمی به کانون $(0, 1)$ و خط هادی $y = -1$ به صورت $y^2 = 4x$ است. نقاط تلاقی سهمی و خط Δ را به دست می‌آوریم.

$$\begin{cases} x^2 = 4y \\ y = x + 2 \end{cases} \Rightarrow x^2 = 4(x + 2) \Rightarrow x^2 - 4x - 8 = 0$$

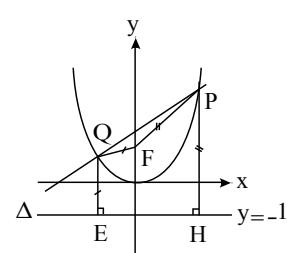
بنابر تعریف، سهمی مجموعه نقاطی از صفحه است که از خط هادی و کانون به یک فاصله‌اند. پس ریشه‌های معادله فوق همان طول نقاط برخورد است. داریم:

$$|PF| + |QF| = |PH| + |QE|$$

$$= y_P + 1 + y_Q + 1 = x_P + 2 + 1 + x_Q + 2 + 1$$

$$= x_P + x_Q + 6 = 4 + 6 = 10$$

مجموع ریشه‌های معادله

A: هومن در سمینار شرکت کند.

B: مازیار در سمینار شرکت کند.

$$(A \cap B \cap C) = ۰,۶ , P(C|(A \cap B)) = ۰,۸$$

$$P(A|B) = ۰,۷۵ , P(B) = ?$$

طبق قانون ضرب احتمال برای سه پیشامد A و B و C داریم:

$$P(A \cap B \cap C) = P(B)P(A|B)P(C|(A \cap B))$$

$$\Rightarrow ۰,۳۶ = P(B) \times ۰,۷۵ \times ۰,۸ \Rightarrow ۰,۳۶ = P(B) \times ۰,۶$$

$$\Rightarrow P(B) = \frac{۰,۳۶}{۰,۶} = ۰,۶$$

فرض می‌کنیم احتمال رو شدن هریک از ارقام ۱ تا ۵ برابر x باشد طبق فرض سؤال داریم:

$$P(\xi) = \frac{1}{3}(P(۱) + P(۲) + P(۳) + P(۴) + P(۵)) \quad (1)$$

$$P(۱) + P(۲) + P(۳) + \dots + P(۵) = ۱ - P(\xi) \quad \text{پس } P(۱) + P(۲) + \dots + P(۵) = ۱ - P(\xi)$$

بنابراین با توجه به رابطه (1) داریم:

$$P(\xi) = \frac{1}{3}(P(۱) + P(۲) + P(۳) + P(۴) + P(۵))$$

$$\Rightarrow P(\xi) = \frac{1}{3}(x + x + x + x + x) \Rightarrow P(\xi) = \frac{5x}{3}$$

$$S = \{1, 2, 3, 4, 5, \xi\} \Rightarrow P(۱) + P(۲) + P(۳) + P(۴) + P(۵) + P(\xi) = ۱$$

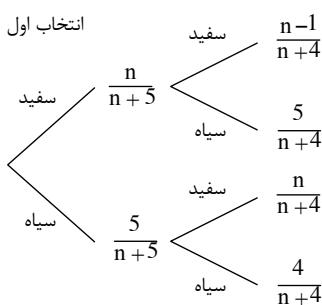
$$\Rightarrow x + x + x + x + x + \frac{\Delta x}{3} = 1 \Rightarrow 5x + \frac{\Delta x}{3} = 1 \Rightarrow \frac{۱۵x + \Delta x}{3} = 1 \Rightarrow x = \frac{۳}{۱۵}$$

$$P(\{\xi\}) = P(۲) + P(۴) + P(\xi) = x + x + \frac{\Delta x}{3} = ۲x + \frac{\Delta x}{3} = \frac{۱۱x}{3} = ۱۱ \times \frac{۳}{۱۵} = \frac{۱۱}{۱۰}$$

روش اول: ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۲۳

به نمودار رویرو دقت کنید:

انتخاب دوم

اگر A پیشامد سیاه بودن مهره دوم باشد، با توجه به نمودار آنگاه داریم:

$$P(A) = \frac{n}{n+5} \times \frac{5}{n+4} + \frac{n}{n+5} \times \frac{4}{n+4} = \frac{5n+20}{(n+4)(n+5)} \xrightarrow{P(A)=\frac{1}{3}} \frac{5}{n+5} = \frac{1}{3} \Rightarrow n+5 = 15 \Rightarrow n = 10$$

$$P(A) = \frac{1}{3} \Rightarrow \frac{5}{n+5} = \frac{1}{3} \Rightarrow n+5 = 15 \Rightarrow n = 10$$

روش دوم: چون از رنگ مهره کنار گذاشته شده اطلاعی نداریم، مانند آن است که این مهره از ظرف خارج نشده است. در این صورت داریم:

$$P(A \cup B) = P(A) + P(B) - P(A \cap B) = ۰,۸ \Rightarrow ۰,۸ = ۰,۷۵P(A \cap B) + \frac{۱}{3}P(A \cap B) - P(A \cap B) = ۰,۸ \Rightarrow \frac{۱۳}{۳}P(A \cap B) = \frac{۱}{۱۰} \Rightarrow P(A \cap B) = \frac{۱۲}{۶۵}$$

$$P(A - B) = P(A) - P(A \cap B) = ۰,۸ - ۰,۷۵P(A \cap B) = ۰,۸ - \frac{۱}{۱۰} = \frac{۱۲}{۶۵}$$

نکته: اگر در یک آزمایش تصادفی $\{a_1, a_2, \dots, a_n\}$ باشد از آنجا که $P(a_1) + P(a_2) + \dots + P(a_n) = 1$ پس $P(S) = 1$ می‌باشد.

فرض کنید $x = P(a)$ باشد، در این صورت داریم:

$$P(a) + P(b) + P(c) + P(d) = 1 \Rightarrow x + x + \frac{1}{12} + x + \frac{2}{12} + x + \frac{3}{12} = 1 \Rightarrow 4x + \frac{1}{2} = 1 \Rightarrow 4x = \frac{1}{2} \Rightarrow x = \frac{1}{8}$$

در نتیجه:

$$\frac{P(d)}{P(a)} = \frac{\frac{1}{8} + \frac{1}{4}}{\frac{1}{8}} = \frac{\frac{3}{8}}{\frac{1}{8}} = 3$$

۱۲۶ احتمال آنکه مهره خارج شده از جعبه سفید باشد، $\frac{6}{16}$ است. حال اگر مهره خارج شده از جعبه سفید باشد، این مهره را به همراه دو مهره سیاه به جعبه

برمی‌گردانیم. در این صورت جعبه شامل ۶ مهره سفید و ۱۲ مهره سیاه است که در نتیجه این بار احتمال خارج کردن یک مهره سفید از جعبه برابر $\frac{6}{18}$ خواهد بود. طبق قانون ضرب احتمال، احتمال آنکه هر دو مهره خارج شده از جعبه سفید باشد، برابر است با:

$$\frac{6}{16} \times \frac{6}{18} = \frac{3}{8} \times \frac{1}{3} = \frac{1}{8}$$

روش اول: ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۲۷

فرض کنید A پیشامد استخدام خانم و B پیشامد استخدام با مدرک لیسانس باشد، در این صورت داریم:

می‌خواهیم احتمال این که فرد استخدام شده خانم با مدرک لیسانس باشد را به دست آوریم، بنابراین داریم:

روش دوم:

$$P(B \cap A') = P(B) - P(B \cap A)$$

$$\Rightarrow 0,20 = 0,35 - P(B \cap A) \Rightarrow P(B \cap A) = 0,15$$

$$P(A \cap B') = P(A) - P(A \cap B) = 0,45 - 0,15 = 0,30$$

با توجه به داده‌های سؤال جدول روبرو را کامل کرده‌ایم:

		لیسانس	فوق لیسانس
مرد	$\frac{20}{100}$		
زن	x		

$$\begin{cases} P(A) = x + y \\ P(A) = \frac{20}{100} + x = \frac{25}{100} \Rightarrow x = \frac{15}{100} \\ P(A) = \frac{15}{100} = x + y \Rightarrow \frac{15}{100} + y = \frac{45}{100} \Rightarrow y = \frac{30}{100} \end{cases}$$

۱۲۸ ابتدا احتمال آنکه کار به موقع انجام شده باشد را می‌یابیم:

پیشامد اعتضاب کارگران: E ، پیشامد اتمام به موقع پروژه: T

$$P(T) = \underbrace{P(T \cap E)}_{اتمام کار در صورت اعتضاب} + \underbrace{P(T \cap E')}_{اتمام کار در صورت عدم اعتضاب} = P(E) \times P(T|E) + P(E') \times P(T|E') \Rightarrow P(T) = 0,6 \times 0,3 + (1 - 0,6) \times 0,8 = 0,18 + 0,32 = 0,5$$

حال طبق قانون بیز داریم:

$$P(E|T) = \frac{P(E \cap T)}{P(T)} = \frac{P(E) \times P(T|E)}{P(T)} = \frac{0,6 \times 0,3}{0,5} = \frac{0,18}{0,5} = \frac{18}{50} = \frac{9}{25}$$

۱۲۹ فرض کنید A پیشامد آرام بودن ساحل در امروز، پیشامدهای A_1 و A_2 به ترتیب آرام بودن و طوفانی بودن ساحل در فردا و پیشامدهای A_3 و A_4 به ترتیب آرام بودن و طوفانی بودن ساحل در پس‌فردا باشند، در این صورت طبق قانون ضرب احتمال داریم:

$$P(A_1 \cap A_2' \cap A_3' \cap A_4') = P(A_1)P(A_2' | A_1)P(A_3' | (A_1 \cap A_2'))$$

$$= 1 \times 0,1 \times 0,4 = 0,04 = \frac{1}{25}$$

۱۳۰ اگر A پیشامد سالم بودن لامپ انتخابی از جعبه جدید و B به ترتیب پیشامدهای تعلق داشتن لامپ انتخابی از جعبه جدید به جعبه‌های اول و دوم باشند، آنگاه طبق قانون بیز داریم:

$$P(B_1|A) = \frac{P(B_1)P(A|B_1)}{P(A)} = \frac{\frac{5}{8} \times \frac{12}{15}}{\frac{3}{8} \times \frac{6}{10} + \frac{5}{8} \times \frac{12}{15}} = \frac{\frac{1}{2}}{\frac{9}{40} + \frac{1}{2}} = \frac{20}{29}$$

برای اینکه هیچ دو نفر انتخاب شده از یک کلاس نباشند، کافی است ابتدا از ۶ کلاس مدرسه، ۳ کلاس را به دلخواه انتخاب کنیم و سپس از ۵ دانشآموز شرکت‌کننده در اردو از هریک از این سه کلاس، یک دانشآموز را به تصادف برگزینیم. در این صورت تعداد حالت‌های ممکن برای انتخاب این افراد برابر است با:

$$\binom{6}{3} \binom{5}{1} \binom{5}{1} \binom{5}{1} = 20 \times 5 \times 5 \times 5 = 2500$$

۱۳۱ ۱ ۲ ۳ ۴

$\overline{a} \ \overline{b} \ \overline{c} \ \overline{d} \ \overline{e} \ \overline{f} \ \overline{g}$

اگر هفت جایگاه در نظر گرفته و آنها را مطابق شکل فوق نام‌گذاری کنیم، ارقام ۲ و ۶ می‌توانند در یکی از جایگاه‌های (c, f) , (b, e) , (a, d) و (d, g) قرار گیرند. پس ۴ حالت وجود دارد. همچنین برای جایجایی دو رقم ۲ و ۶ نیز ۲ حالت وجود دارد. حال باید جایگشت ارقام باقی‌مانده یعنی ۷, ۳, ۳, ۱, ۱ را محاسبه کنیم، چون رقم ۳، سه بار تکرار شده است. پس تعداد جایگشت‌ها

۱۳۲ ۱ ۲ ۳ ۴

۵! است و در نتیجه طبق اصل ضرب، تعداد کل حالت‌ها برابر است با:

$$\binom{5!}{3!} = 20 \times 2 \times 2 \times 2 = 160$$

۱۳۲ ۱ ۲ ۳ ۴

$$P(n, r) = \frac{n!}{(n-r)!} \quad (1)$$

بنابراین داریم:

$$\frac{(n+1)!}{(n-1)!} + P(n-2, 1) = 22 \xrightarrow{(1)} \frac{(n+1)!}{(n-1)!} + \frac{(n-2)!}{(n-3)!} = 22$$

$$\Rightarrow \frac{(n+1)n(n-1)!}{(n-1)!} + \frac{(n-2)(n-3)!}{(n-3)!} = 22$$

$$\Rightarrow n(n+1) + (n-2) = 22 \Rightarrow n^2 + 2n - 24 = 0$$

در نتیجه:

$$\Rightarrow (n+4)(n-4) = 0 \Rightarrow \begin{cases} n = -4 \\ n = 4 \end{cases}$$

$$P(n, \frac{n}{2}) \xlongequal{n=4} P(4, 2) = \frac{4!}{2!} = \frac{4 \times 3 \times 2}{2!} = 12$$

۱۳۳ ۱ ۲ ۳ ۴ می‌توانیم سؤال را با کمک متمم حالت خواسته شده حل کنیم یعنی حالت‌هایی را که هر ۳ نفر انتخابی از مدرسین فقط یکی از درس‌های ریاضی، فیزیک یا

شیمی باشند از کل حالت‌های انتخاب این ۳ نفر کم کنیم، داریم:

$$\binom{12}{3} - \left(\binom{5}{3} + \binom{4}{3} + \binom{3}{3} \right) = 220 - (10 + 4 + 1) = 205$$

۱۳۴ ۱ ۲ ۳ ۴ تعداد مسیرهای موجود از a به c مطابق شکل سوال برابر است با:

$$a \xrightarrow{3} b \xrightarrow{4} c : \left. \begin{array}{l} \text{بنابراین اصل جمع} \\ 4 \times 3 = 12 \text{ مسیر} \end{array} \right\} 13 \text{ مسیر} \quad a \xrightarrow{1} c : 1 \text{ مسیر}$$

برای رفتن از a به c ، ۱۳ مسیر وجود دارد. که یکی از این مسیرها برای رفت طی می‌شود. پس برای برگشت از c به a ، ۱۲ مسیر موجود است و در نتیجه طبق اصل ضرب، تعداد مسیرهای رفت و برگشت برابر است با:

$$13 \times 12 = 156$$

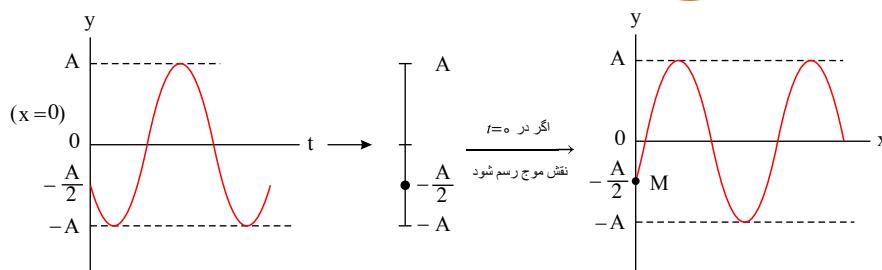
$$v_A = v_B, \frac{v_A}{v_B} = 1 \quad (1) \quad ۱۳۵ ۱ ۲ ۳ ۴$$

با توجه به شکل رسم شده:

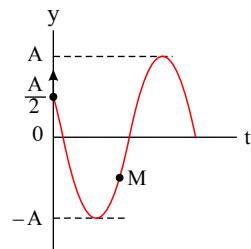
$$\frac{3}{3} T_B = 3 T_A \rightarrow T_B = 3 T_A$$

$$\rightarrow \boxed{\frac{T_A}{T_B} = \frac{1}{3}}$$

۱۳۶ ۱ ۲ ۳ ۴ قدم اول: اگر به ذره در x نگاه کنیم (یعنی به چشم بینگریم)

قدم دوم: در $t = \frac{T}{2}$ کافی است وضعیت نوسانی یک ذره از محیط، مثلاً ذرهای که در مکان $x = 0$ است را بررسی کنیم:

۱۳۸ عبارت «الف» نادرست است: زیرا فاصله بین قله و دره مجاور هم برابر $\frac{\lambda}{2}$ (نصف طول موج) است.

عبارت «ت» نادرست است: زیرا آهنگ انتقال انرژی برای امواج مکانیکی با A^3 و t^3 متناسب است.

(الف) نادرست است. زیرا تراکم جبهه‌های موج در همه نقاط یکسان نیست.

(ب) درست است. چون تراکم جبهه‌های موج در نقطه B بیشتر است، باید نقطه B جلوی حرکت چشمۀ صوت از A به B حرکت کرده است.

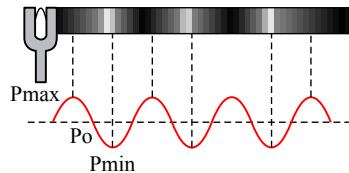
(پ) نادرست است. تندی انتشار موج به محیط انتشار آن بستگی دارد.

چون نقطه‌های A و B در یک محیط واقع‌اند، $v_B = v_A$ است.

(ت) درست است. چون تراکم موج‌ها در نقطه B بیشتر است، $\lambda_B < \lambda_A$ می‌باشد.

بنابراین، ۲ مورد از موارد داده شده درست است.

۱۴۰

با توجه به نمودار فشار بر حسب مکان، فاصلۀ حداقل فشار و فشار عادی برابر $\frac{\lambda}{4}$ است.

$$\lambda = \frac{v}{f} = \frac{300}{600} = 0,5m \Rightarrow \frac{\lambda}{4} = 0,125m$$

۱۴۱

$$v = \sqrt{\frac{F}{\mu}} = \sqrt{\frac{\lambda_0}{0,2}} = 20m/s$$

$$\frac{3}{2}\lambda = 15 \Rightarrow \lambda = 10cm = 0,1m$$

$$\lambda = vT \Rightarrow T = \frac{\lambda}{v} = \frac{0,1}{20} = \frac{1}{200}s$$

۱۴۰ ه ثانیه معادل با $2T$ است و هر ذره در مدت ۱ دوره، ۴۰ مسافت طی می‌کند. سپس مسافت طی شده در مدت $2T$ برابر $8A$ است. $8 \times 2 = 16cm$

۱۴۲ طول موج توسط رابطه زیر به دست می‌آید:

$$\lambda = \frac{v}{f} = \frac{c}{f} \Rightarrow \lambda = \frac{3 \times 10^8}{6 \times 10^9} = 0,5 \times 10^{-1} = 0,05m = 5cm$$

زمانی که موج الکترومغناطیسی در راستای محور z منتشر می‌شود، نوسان میدان‌های الکتریکی و مغناطیسی یکی روی محور x و دیگری روی محور z می‌تواند انجام گیرد. (راستای نوسان میدان های مغناطیسی و الکتریکی و جهت انتشار هر سه بر هم عمودند.)

۱۴۳ اگر ۴ چشمۀ صوتی به چشمۀ صوتی اضافه شود جملاً ۵ چشمۀ خواهیم داشت و شدت صوت ۵ برابر می‌شود. یعنی $I_1 = 5I_2$ ، سؤال افزایش تراز شدت صوت را خواسته، پس:

$$\Delta dB = 10 \log \frac{I_2}{I_1} = 10 \log \delta = 10(\log \nu) = 4$$

۱
۲
۳
۴
۱۴۴

$$\lambda = \delta cm \rightarrow \lambda = vT \rightarrow T = \frac{\lambda}{v} = \frac{\delta cm}{20 cm/s} = \frac{1}{4}s$$

$$\Delta t = \frac{1}{\lambda} s \rightarrow \frac{\Delta t}{T} = \frac{\frac{1}{\lambda}}{\frac{1}{2}} = \frac{1}{2} \rightarrow \boxed{\Delta t = \frac{T}{2}}$$

در نصف دوره هر ذره از محیط انتشار موج، ۲ برابر دامنه نوسانی خود را طی مسافت می کند:

مسافت طی شده $l = 2A = 4cm$

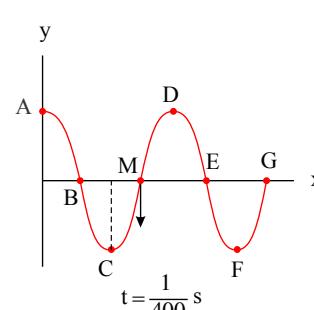
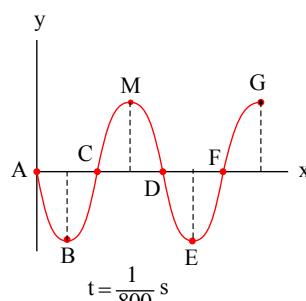
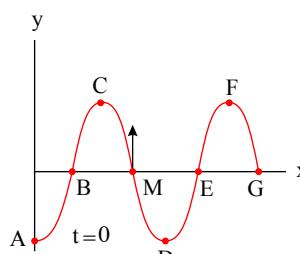
دوره تناوب را به دست می آوریم، با توجه به شکل $\frac{\lambda}{2}$ چون تندی موج $20 m/s$ است، می توان گفت:

$$\frac{\lambda}{2} = \delta cm \Rightarrow \lambda = 10 cm = 0.1 m \rightarrow \lambda = vT \xrightarrow{v=20 m/s} 0.1 = 20T \Rightarrow T = \frac{1}{200} s$$

چون دوره تناوب $\frac{1}{2}$ است، $\frac{1}{400}$ بعد از این لحظه (یعنی بعد از مدار $\frac{T}{2} = 0.005 s$) ذره M که در نقطه تعادل قرار دارد، مجدداً به نقطه تعادل می رسد. بنابراین در این لحظه تندی آن بیشینه است و از رابطه $v_{max} = A\omega$ به دست می آید.

$$v_{max} = A\omega \xrightarrow{\omega=\frac{2\pi}{T}} v_{max} = A \times \frac{2\pi}{T} \xrightarrow[A=0.1\text{m}]{T=\frac{1}{200}\text{s}} v_{max} = 0.1 \times 2\pi \times \frac{1}{200} \Rightarrow v_{max} = 20\pi m/s$$

با توجه به جهت حرکت موج در لحظه نشان داده شده، ذره M از نقطه تعادل در جهت $+y$ حرکت می کند. بعد از نصف دوره تناوب، این ذره دوباره به نقطه تعادل می رسد و در جهت $-y$ حرکت می کند این موضوع را به وضوح در شکل های زیر مشاهده می کنید.

تصویر لحظه ای بعد از $\frac{T}{4}$

تصویر لحظه ای بعد از $\frac{T}{2}$

سرعت انتشار امواج الکترومغناطیسی در خلاء برابر با $c = \frac{1}{\sqrt{\mu_0 \epsilon_0}}$ است و در محیط های دیگر سرعت انتشار امواج الکترومغناطیسی متفاوت است.

برای به دست آوردن $\beta_A - \beta_B$ باید نسبت $\frac{I_A}{I_B} = \left(\frac{A_A}{A_B} \times \frac{f_A}{f_B} \times \frac{r_B}{r_A} \right)^2$ را داشته باشیم. بنابراین ابتدا از رابطه $\frac{I_A}{I_B}$ را می باییم. با توجه به شکل (واحد) $A_A = \lambda$ و $A_B = 2$ است. با توجه به این که در این محیط تندی انتشار موج برای هر دو موج یکسان است، می توان نوشت:

$$\lambda_B = \frac{\lambda_A}{2} \Rightarrow \frac{\lambda_B}{\lambda_A} = \frac{1}{2}$$

$$f = \frac{v}{\lambda} \xrightarrow[v=\text{ثابت}]{} \frac{f_A}{f_B} = \frac{\lambda_B}{\lambda_A} \Rightarrow \frac{f_A}{f_B} = \frac{1}{2}$$

$$\frac{I_A}{I_B} = \left(\frac{A_A}{A_B} \times \frac{f_A}{f_B} \times \frac{r_B}{r_A} \right)^2 \xrightarrow[A_A=\lambda, r_A=r_B, f_A=f_B]{\text{واحد}} \frac{I_A}{I_B} = \left(\frac{\lambda}{2} \times \frac{1}{2} \times 1 \right)^2 = \frac{1}{4}$$

اکنون می توان نوشت:

$$\beta_A - \beta_B = 10 \log \frac{I_A}{I_B} \Rightarrow \beta_A - \beta_B = 10 \log \frac{1}{4} = 20 \log 2$$

$$\xrightarrow{\log 2 = 0.3} \beta_A - \beta_B = 20 \times 0.3 = 6 dB$$

$$v = \frac{\Delta x}{\Delta t} \Rightarrow \Delta t = \frac{\Delta x}{v} \Rightarrow \Delta t = \Delta x \left| \frac{1}{v_T} - \frac{1}{v_L} \right| \Rightarrow \Delta t = \left| \frac{v_L - v_T}{v_L v_T} \right| \Delta x$$

۱
۲
۳
۴
۱۴۸

$$\frac{v_L > v_T}{10} \times 10^{-3} = \left(\frac{v_L - 25}{v_L (25)} \right) \times 2 \times 10^{-3} \Rightarrow \frac{v_L - 25}{25 v_L} = \frac{4 \times 10^{-4}}{2 \times 10^{-3}}$$

$$\Rightarrow \frac{v_L - 25}{25 v_L} = \frac{2}{10} \Rightarrow 10 v_L - 25 = 5 v_L \Rightarrow 5 v_L = 25 \Rightarrow v_L = 5 \text{ m/s}$$

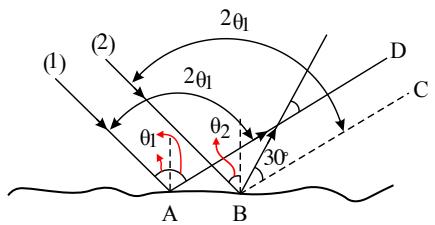
چون تندي چشمه ثابت است، بسامد صوتی که ناظرهاي ساكن (۱) و (۲) درياافت می‌کنند، يكسان است. ضمناً چون چشمه صوت به اين دو ناظر نزديک می‌شود، بسامدی که درياافت می‌کنند بيشتر از بسامد چشمه است.

از طرفی چون چشمه صوت از ناظر (۳) دور می‌شوند، بسامدی که اين ناظر درياافت می‌کند، كمتر از بسامد چشمه است.

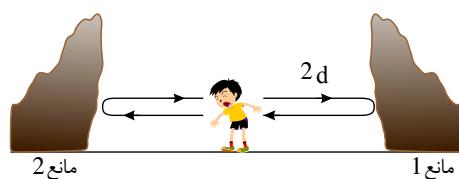
$$f_1 = f_2 > f_3 > f_4$$

۱۵۰ می‌دانيم در هر نقطه از يك سطح، زاوية تابش برابر با زاویه بازتابش است. بنابراین با توجه به شکل، اگر از نقطه B خطی موازي با پرتو بازتابش AD رسم نمایيم، با توجه به زاویه‌های نشان داده شده $\theta_1 - \theta_2$ را می‌باییم. دقت کنید چون خط BC موازي پرتو (1) و پرتو (2) است، زاویه بین پرتو (3) و پرتو BC برابر با زاویه بین پرتو (1) و پرتو AD است.

$$2\theta_1 = 2\theta_2 + 30^\circ \Rightarrow 2(\theta_1 - \theta_2) = 30^\circ \Rightarrow \theta_1 - \theta_2 = 15^\circ$$

۱۵۱ شرط اينکه صدای پژواک را بشنويم اين است که فاصله زمانی صدا و بازتاب آن حداقل 15° باشد.
بنابراین برای صدا و بازتابش از مانع اول داريم:

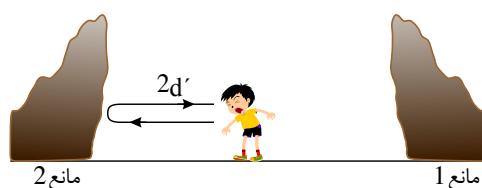

$$\Delta x = vt$$

$$2d = 340 \times 0,1$$

$$d = 17 \text{ m}$$

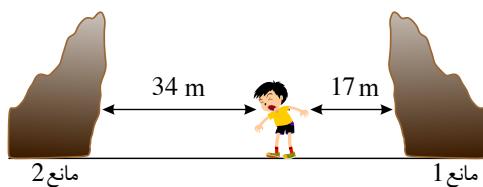
چون قرار است پژواک از صخره دوم را نيز مستقل بشنويم پس پژواک آن نيز حداقل باید 15° بعد از پژواک اول شنide شود.
يعني در زمان پژواک دوم حداقل 2° پس از شليک باشد. بنابراین:

$$\Delta x = vt$$

$$2d' = 340 \times 0,2 \Rightarrow d' = 34 \text{ m}$$

سؤال اختلاف فاصله از موانع را خواسته:

$$34 - 17 = 17 \text{ m}$$

۱۵۲ گام به گام پيش مروي:

گام اول: به شکل مقابل توجه بفرمائيد: به سادگي می‌توان نشان داد که زاویه جبهه موج فرودی با سطح جدایي برابر زاویه شکسته با سطح جدایي دو محیط برابر زاویه شکست است.

زاویه تابش:

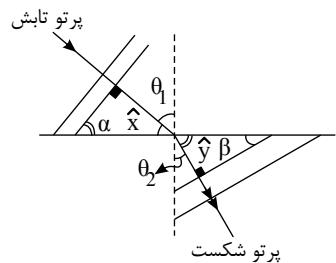
زاویه شکست:

زاویه جبهه موج فرودی با سطح جداکننده دو محیط:

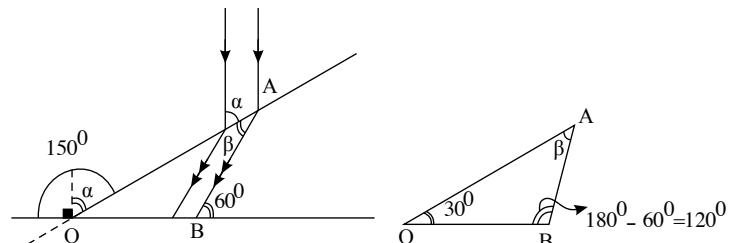
زاویه جبهه موج شکسته با سطح جداکننده دو محیط:

$$\left\{ \begin{array}{l} \hat{\alpha} + \hat{x} = 90^\circ \\ \hat{\theta}_1 + \hat{x} = 90^\circ \end{array} \right. \Rightarrow \boxed{\hat{\theta}_1 = \hat{\alpha}}$$

$$\left\{ \begin{array}{l} \hat{\beta} + \hat{y} = 90^\circ \\ \hat{\theta}_r + \hat{y} = 90^\circ \end{array} \right. \Rightarrow \boxed{\hat{\theta}_r = \hat{\beta}}$$

گام دوم:

$$\hat{\alpha} + 90^\circ = 150^\circ \Rightarrow \boxed{\hat{\alpha} = 60^\circ} \Rightarrow \boxed{\hat{\theta}_1 = \hat{\alpha} = 60^\circ}$$

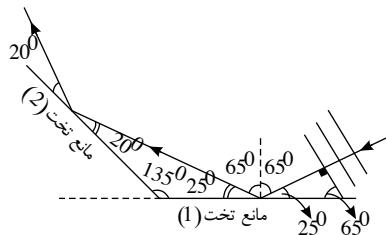
$$\triangle OAB : \hat{\beta} + \underbrace{(180^\circ - 150^\circ)}_{30^\circ} + \underbrace{(180^\circ - 60^\circ)}_{120^\circ} = 180^\circ \rightarrow \beta + 150^\circ = 180^\circ \rightarrow \boxed{\beta = 30^\circ} \rightarrow \boxed{\theta_r = 30^\circ}$$

گام سوم:

$$\left\{ \begin{array}{l} \theta_r = 30^\circ \\ \theta_1 = 60^\circ \end{array} \right. \rightarrow \frac{\lambda_r}{\lambda_1} = \frac{v_r}{v_1} = \frac{\sin \theta_r}{\sin \theta_1} = \frac{\sin 30^\circ}{\sin 60^\circ} \rightarrow \frac{\lambda_r}{\lambda_1} = \frac{1}{\sqrt{3}} = \frac{1}{\sqrt{3}} = \frac{\sqrt{3}}{3}$$

می‌دانیم زاویه جبهه موج تخت با مانع تخت همان زاویه تابش است. کافی است پرتوهای تابش و بازتابش را مورد بررسی قرار دهیم.

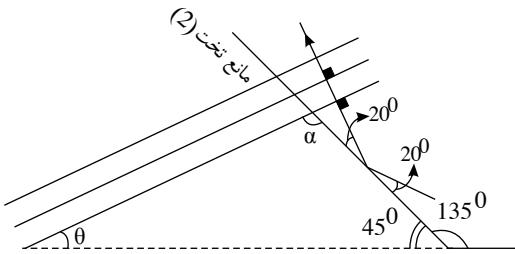
۱ ۲ ۳ ۴ ۱۵۳

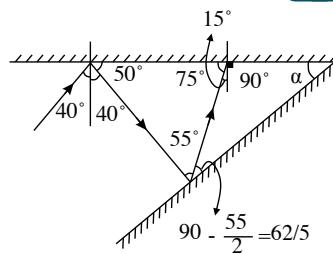
$$\left\{ \begin{array}{l} \alpha + \gamma = 180^\circ \rightarrow \alpha = 110^\circ \\ \alpha + \theta + 45^\circ = 180^\circ \\ \rightarrow 110^\circ + \theta + 45^\circ = 180^\circ \rightarrow \theta = 25^\circ \end{array} \right.$$

$$\alpha + 90^\circ + 15^\circ + 62,5^\circ = 180^\circ$$

$$\alpha = 90^\circ - 77,5^\circ = 12,5^\circ$$

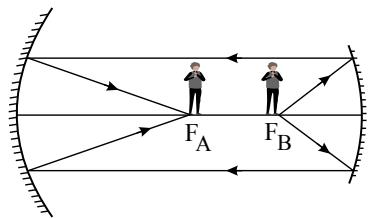

۱ ۲ ۳ ۴ ۱۵۴

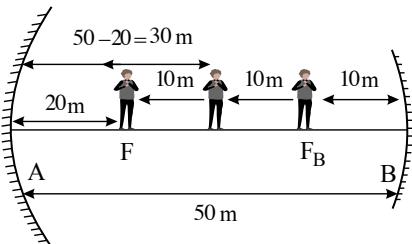
شرط اینکه دو شخص صدای هم را بهترین نحو بشنوند این است که هر دوروي کانون سطوح کاو قرار گیرند.

$$\begin{cases} f_A = 20 \\ f_B = 10 \end{cases}$$

از طرفی سؤال گفته فاصله کانون و فاصله دو شخص ۱۰ متر است.

خب باید شخص دوم به محل کانون A برود که مطابق شکل باید ۱۰ متر به سمت چپ برود.

از قضیه کار و انرژی جنبشی استفاده می‌کنیم:

$$W = \Delta K \Rightarrow Eqd_{AB} = \frac{1}{2}mv^2$$

$$\Rightarrow 2 \times 10^3 \times 1.6 \times 10^{-19} \times d_{AB} = \frac{1}{2} \times 1.6 \times 10^{-24} \times (2 \times 10^5)^2$$

$$\Rightarrow d_{AB} = 0.1m = 10cm$$

$$\Delta V_{ک} = Ed_{ک} \Rightarrow d_{ک} = \frac{300}{2 \times 10^3} = 0.15 = 15cm$$

پس فاصله نقطه A از صفحه منفی برابر ۵cm است.

$$F = \frac{kq_A q_B}{r^2} \Rightarrow r = \frac{9 \times 10^{+9} \times |q_A| \times |q_B|}{(0.6)^2} \Rightarrow |q_A| \times |q_B| = 80 \times 10^{-12} C^2$$

از طرفی می‌دانیم پس از اتصال دو کره، بار نهایی آنها برابر میانگین جبری بارهای اولیه است. پس:

$$\frac{q_A + q_B}{2} = \lambda\mu C \rightarrow q_A + q_B = 16\mu C$$

در صورت سؤال گفته شده که در ابتدا دو کره A و B یکدیگر را جذب کردند. پس بار اولیه آنها ناهمنام بوده است. بنابراین:

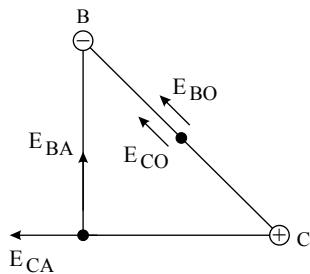
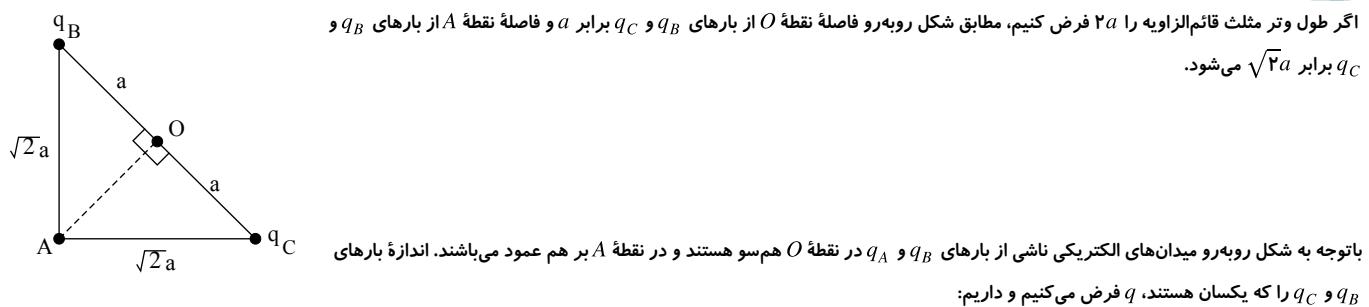
$$\begin{cases} q_A \times q_B = -80 \times 10^{-12} C^2 \\ q_A + q_B = 16 \times 10^{-9} C \end{cases}$$

با حل دستگاه معادله خواهیم داشت:

$$q_A = -4\mu C, \quad q_B = +20\mu C \quad \text{و یا} \quad q_A = +20\mu C, \quad q_B = -4\mu C$$

و از آنجایی که در متن سؤال گفته شده پس از اتصال کلید الکترون‌ها از کره B به A رفته‌اند. پس بار کره B منفی بوده و جواب $q_A = 20\mu C$ و $q_B = -4\mu C$ صحیح است که نسبت آنها برابر است با:

$$\frac{q_A}{q_B} = \frac{20}{-4} = -5$$

$$E_{BO} = E_{CO} = k \frac{q}{a^2} \Rightarrow E_O = E_{BO} + E_{CO} = 2k \frac{q}{a^2}$$

$$E_{BA} = E_{CA} = k \frac{q}{(\sqrt{2}a)^2} = k \frac{q}{2a^2} \Rightarrow E_A = \sqrt{E_{BA}^2 + E_{CA}^2} = \sqrt{2}(k \frac{q}{2a^2}) \frac{\sqrt{2}}{2} k \frac{q}{a^2}$$

$$\Rightarrow \frac{E_O}{E_A} = \frac{2}{\sqrt{2}} = \frac{2}{\sqrt{2}} = 2\sqrt{2}$$

پس پاسخ گزینه ۲ است.

$$E = \frac{kq}{r^2} \rightarrow (2,25 \times 10^5) = \frac{k(q)}{(0,1)^2} \rightarrow \boxed{kq = 1,44 \times 10^5}$$

$$\bullet \quad r = 90 \text{ cm} \quad \bullet \\ q \quad q' = 9 \mu\text{C} \quad \rightarrow F = \frac{kqq'}{r^2} = \frac{(1,44 \times 10^5)(9 \times 10^{-9})}{(0,9)^2} = 1,6 \text{ N}$$

$$\rightarrow \boxed{F = 1,6 \text{ N}}$$

$$(U = \frac{1}{2}CV^2) \rightarrow \frac{U'}{U} = \frac{C'}{C} = \frac{d}{d'} \Rightarrow \frac{U'}{U} = \frac{d}{3d} = \frac{1}{3} \quad (1)$$

$$(U = \frac{1}{2}q^2/C) \rightarrow \frac{U''}{U'} = \frac{C'}{C''} = \frac{k'}{k''} \Rightarrow \frac{U''}{U'} = \frac{1}{2} \xrightarrow{(1)} \frac{U''}{\frac{1}{3}U} = \frac{1}{2} \Rightarrow \frac{U''}{U} = \frac{1}{6}$$

اگر نیروی برآیند وارد بر بار q را F_T بنامیم در حالت اول و دوم داریم:

$$\left. \begin{array}{l} \text{حالت ۱} \quad \vec{F}_T = \vec{F}_A + \vec{F}_B \\ \text{حالت ۲} \quad \vec{F}'_T = \vec{F}_B \\ (\text{حذف بار } q_A) \end{array} \right\}$$

$$\xrightarrow{\text{سؤال گفته نیروی برآیند فقط تغییر جهت می‌دهد}} \vec{F}'_T = -\vec{F}_T \rightarrow \vec{F}_B = -(\vec{F}_A + \vec{F}_B)$$

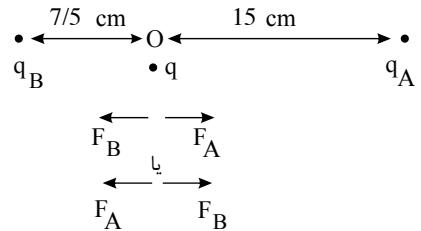
$$\rightarrow 2\vec{F}_B = -\vec{F}_A$$

نتیجه اینکه نیروی بارهای q_A و q_B بر بار q خلاف جهت است (علامت $-$)، پس مطابق شکل هر دو بار q را دفع یا هر دو بار q را جذب می‌کنند. بنابراین هر دو بار q_A و q_B هم نامند. (رد)

گزینه‌های ۱ و ۲ از طرفی هم طبق رابطه $-\vec{F}_B = 2\vec{F}_A$ داریم:

$$\begin{aligned} & \rightarrow |2\vec{F}_B| = |\vec{F}_A| \\ & \frac{2kq_B q}{(Y, \Delta)^2} = \frac{kq_A q}{15^2} \\ & \xrightarrow{\text{حذف } k \text{ و } q} \frac{2 \times q_B}{(Y, \Delta)^2} = \frac{q_A}{15^2} \xrightarrow{15=2 \times 7,5} \frac{2q_B}{(Y, \Delta)^2} \\ & = \frac{q_A}{4 \times (Y, \Delta)^2} \rightarrow 2q_B = \frac{q_A}{4} \rightarrow \frac{q_A}{q_B} = \lambda \end{aligned}$$

روش دوم:

به دلیل این که نیروی وارد بر بار دلخواه q پس از خنثی کردن بار q_A فقط تغییر جهت داده است. بنابراین قبل از خنثی کردن بار q_A ، اندازه نیروی حاصل از بار q_A به بار q باید ۲ برابر اندازه نیروی حاصل از بار الکتریکی q_B به بار q و در جهت خلاف آن باشد.

$$\frac{k|q_A|}{F_B} = 2 \Rightarrow \frac{r_A^2}{\frac{k|q_B|}{r_B^2}} = 2 \Rightarrow \frac{|q_A| \times r_B^2}{|q_B| \times r_A^2} = 2 \xrightarrow{\frac{r_B = Y, \Delta = 1}{r_A = 15 = 2}} \frac{|q_A|}{|q_B|} \times \frac{1}{2} = 2 \Rightarrow \frac{|q_A|}{|q_B|} = \lambda$$

چون جهت نیروها متفاوت است پس بارهای q_A و q_B هم‌نام هستند.

$$\frac{q_A}{q_B} = \lambda$$

در اثر برخورد، کره A خنثی می‌شود و بار کره B برابر $17q$ می‌شود. ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۶۲

$$\frac{\sigma'_B}{\sigma_B} = \frac{q'_B}{q_B} \times \left(\frac{r_B}{r'_B}\right)^2 \xrightarrow{r'_B=r_B} \frac{\sigma'_B}{\sigma_B} = \frac{17q}{10q} = 1,7$$

در جایه‌جایی از نقطه A تا نقطه B ، چون جایه‌جایی عمود بر نیروی الکتریکی است، میدان کاری انجام نمی‌دهد. در جایه‌جایی از نقطه B تا نقطه C ، چون کار نیروی الکتریکی مثبت است، بنابراین جایه‌جایی و نیروی الکتریکی هم‌جهت هستند و با توجه به خطاهای میدان، چون نیروی الکتریکی در خلاف جهت خطاهای میدان است، بنابراین بار منفی است. داریم:

$$W_E = F_E d \Rightarrow W_E = |q| Ed$$

$$\Rightarrow 1 \times 10^{-3} = |q| \times 1,6 \times 10^7 \times 25 \times 10^{-2} \Rightarrow |q| = 2 \times 10^{-9} = 2nC \Rightarrow q = -2nC$$

طبق شکل، q_3 مثبت و q_2 هم‌نام با q_1 است (مثبت) و q_1 منفی است. بنابراین فقط عبارت (پ) درست است. دقت کنید عبارت (ت) تنها در صورتی درست است که بدانیم اندازه q_3 و اندازه q_1 باهم برابر هستند. ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۶۴

چون میدان الکتریکی حاصل از دو قطعه باردار در نقطه‌ای خارج از فاصله دو بار صفر شده است، بنابراین دو قطعه ناهم‌نام هستند و لذا نیرویی که به یکدیگر وارد می‌کنند از نوع جاذبه است. با توجه به جدول تریبوالکتریک اگر هر دو قطعه توسط پارچه ابریشمی مالش داده شوند سرب دارای بار مثبت و آلومینیوم دارای بار منفی می‌شود.

زیرا هر دو عنصر A و M مربوط به دوره سوم هستند ولی در هر دوره از چپ به راست شعاع اتمی کم می‌شود یعنی شعاع $A > M$ است. ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۶۵

$$B^- = 3p^5 \rightarrow B : \dots / 3s^3 3p^5$$

$$A^{2-} = 3p^6 \rightarrow A : \dots / 3s^3 3p^6$$

$$N^+ = 3p^5 \rightarrow N : \dots / 4s^1$$

$$M^{2+} = 2p^6 \rightarrow M : \dots / 3s^2$$

رد سایر گزینه‌ها:

رد گزینه ۱: در بین فلزات هرچه شعاع اتمی بیشتر باشد فعالیت شیمیایی نیز بیشتر می‌شود یعنی $N > M$ رد گزینه ۲: در یک دوره از چپ به راست فعالیت شیمیایی نافلزات بیشتر می‌شود یعنی $B > A$ رد گزینه ۳: تعداد لایه‌های الکتریکی $N < M$ است پس شعاع $M > N$ است. ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۶۶

بررسی موارد:

مورود (الف) عناصرها به پنج دسته g, f, d, p, s بخش می‌شوند. (درست)

مورود (ب) تعداد گروه‌های هر دسته برابر با گنجایش الکترونی زیرلایه مربوط به آن دسته است.

در هر زیرلایه با عدد کواتومی فرعی $\ell = 2 + 4\ell$ الکترون جای می‌گیرد.عدد کواتومی فرعی زیرلایه ℓ برابر ۴ است. در نتیجه در این زیرلایه $18 = 2 + 4\ell$ الکترون جای می‌گیرد، پس این دسته در جدول ژانت ۱۸ گروه دارد. (نادرست)مورود (پ) ۱۱۸ عنصرهای کشف شده در دسته s (۲ گروه)، دسته p (۶ گروه)، دسته d (۱۰ گروه) و دسته f (۱۴ گروه) قرار می‌گیرند.(درست) $32 = 2 + 6 + 10 + 14 = 32$ تعداد کل گروه‌ها

مورود (ت) برای طبقه‌بندی عنصرهای با عدد اتمی بیش از ۱۱۸ می‌توان از جدول ژانت استفاده کرد.

$$\begin{aligned} ?gKClO_4 &= 36,12 \times 10^{21} \text{ مولکول } H_2O \times \frac{1 \text{ mol } H_2O}{6,02 \times 10^{23} \text{ مولکول } H_2O} \times \frac{2 \text{ mol } O_2}{2 \text{ mol } H_2O} \times \frac{2 \text{ mol } KClO_4}{3 \text{ mol } O_2} \times \frac{122,5 \text{ g } KClO_4}{1 \text{ mol } KClO_4} \\ &\times \frac{100}{50} \times \frac{100}{R} = 19,6 \text{ g } KClO_4 \Rightarrow R = 50 \end{aligned}$$

از دسته‌های سه‌تایی پیشنهاد شده، تنها سه عنصر Ag , Cu و Au جزو فلزهای واسطه بوده و در یک گروه (IB یا ۱۱) جای دارند.

اگر $n = 1$ باشد، عنصر مورد نظر Cu است که با Ag هم گروه است.

اگر $n = 2$ باشد عنصر مورد نظر Zn است. اگر $n = 3$ باشد، عنصر مورد نظر Ga است که یک عنصر اصلی از گروه سیزدهم است.

همگی در زیر لایه آخر ۱ یا ۲ الکترون دارند.

واکنش پذیری $Fe < Zn < Cu$ در حالی که $Fe > Cu$ است.

$$\begin{aligned} ?g NaCl &= \frac{\text{ناخالص}}{\text{خالص}} \times \frac{\text{خالص}}{\text{ناخالص}} = 50 \text{ g } NaCl \quad (\text{خالص}) \\ &= \frac{40 \text{ g } NaCl}{100 \text{ g } NaCl} = 40 \text{ g } NaCl \quad (\text{ناخالص}) \end{aligned}$$

$$\frac{\text{جرم حل شونده}}{\text{جرم محلول}} = \frac{40 \text{ g}}{x} \times 100 \rightarrow x = 160 \text{ g}$$

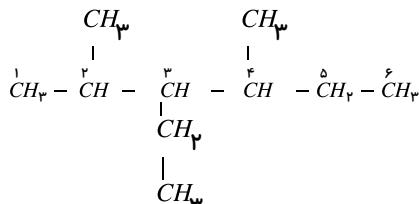
فلزهای دسته d با همه عناصر دسته s و p خصوصیات مشترک ندارند، زیرا در دسته S هم عنصر فلزی وجود دارد و هم نافلزی و از طرفی در عناصر دسته p هم فلز و هم شبه فلز و هم نافلز وجود دارد.

(ابتدا نام هالوژن‌ها و سپس نام شاخه‌های آلکیل آورده می‌شود).

در نگاه اول گزینه‌ی ۱ و ۳ نادرست‌اند، چون نام متیل را قبل از کلرو آورده است و به خاطر تراکم شاخه‌ها شماره گذاری از چپ شروع می‌شود. در این صورت نام درست آن به صورت زیر است:

۵- کلرو - ۲- دی‌متیل هگزان

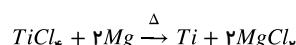
-۳- اتیل - ۲- ۴- دی‌متیل هگزان

زنگیر اصلی را از سمت چپ که به شاخه‌های فرعی نزدیک‌تر است، شماره گذاری می‌کنیم. ضمناً در ذکر شاخه‌های فرعی، ترتیب الفبای لاتین را رعایت می‌کنیم. به طوری که ابتدا نام شاخه‌ی متیل (E) و سپس نام شاخه‌ی متیل (M) را می‌آوریم.

تیتانیم را در صنعت از تیتانیم (Ti) کلرید به دست می‌آورند.

گزینه «۲»

$$120 \text{ g } Mg \times \frac{1 \text{ mol } Mg}{24 \text{ g } Mg} \times \frac{1 \text{ mol } Ti}{2 \text{ mol } Mg} = 2,5 \text{ mol } Ti$$

۱ موارد «الف» و ۲ «پ» درست هستند.

بررسی موارد:

موردن (الف): در شکل‌های داده شده در صورت سؤال، مدل گلوله - میله و فضا پرکن برخی از ترکیب‌های کربن نمایش داده شده است.

موردن (ب): در مدل‌های گلوله - میله داده شده، هیدروکربن‌های خلی با پیوندهای دوگانه و سه‌گانه نمایش داده شده‌اند و این مولکول‌ها دارای حلقه‌های کربنی نیستند.

موردن (پ): در ساختارهای داده شده، اتم کربن هر سه نوع پیوند یگانه، دوگانه و سه‌گانه را با سایر اتم‌ها برقرار کرده است.

موردن (ت): اتم H نمی‌تواند به آرایش الکترونی پایدار هشت‌تایی دست یابد و در ترکیباتش اغلب به آرایش الکترونی پایدار دوتابی گاز نجیب هلیم می‌رسد.

طبق واکنش $4Fe(s) + 3O_2(g) \rightarrow 2Fe_2O_3$ و قانون پایستگی جرم می‌توان دریافت که جرم افزوده شده به اندازه جرم اکسیژن است. یعنی:

۱۷۷ موارد «الف» و ۲ «پ» درست آورده‌اند.

$$\begin{aligned} ?g Fe_2O_3 &= 0,24g O_2 \times \frac{1 \text{ mol } O_2}{32 \text{ g } O_2} \times \frac{2 \text{ mol } Fe_2O_3}{3 \text{ mol } O_2} \times \frac{160 \text{ g } Fe_2O_3}{1 \text{ mol } Fe_2O_3} = 0,8g Fe_2O_3 \end{aligned}$$

$$\frac{0,8}{1,28} \times 100 = 62,5 \text{ درصد جرمی } Fe_2O_3 \text{ در میخ زنگ زده}$$

بررسی موارد:

موردن (الف) سیلیسیم دی‌اکسید (SiO_2) با درصد جرمی $42,3$ درصد عمده‌ترین جزء سازنده خاک رس می‌باشد.

مورد ب) اغلب ترکیب‌های موجود در خاک رس به جز Fe_2O_3 که قرمز رنگ است و فلزها مانند طلا، سفید یا بی‌رنگ هستند.

مورد ج) یک جامد کوالالنسی و ترکیب‌های مانند Al_2O_3 جامد یونی هستند.

مورد د) در برخی از انواع خاک رس طلا و فلزهای ارزشمند دیگر وجود دارد.

۱۷۹ - سختی و شمار اتم‌های متصل شده به هر اتم کربن در الماس بیشتر از گرافیت است.

- الماس نمونه‌ای از جامد‌های کوالالنسی است که شبکه فضایی به هم پیوسته‌ای از اتم‌های کربن دارد.

- در گرافیت، هر اتم کربن با آرایش سه ضلعی سطح به سه اتم کربن متصل است. (رد گزینه‌ی ۱)

- در گرافیت، مولکولهای صفحه‌ای غول‌آسا، با نیروی جاذبه بین مولکولی ضعیف به یکدیگر اتصال دارند. (رد گزینه‌ی ۳)

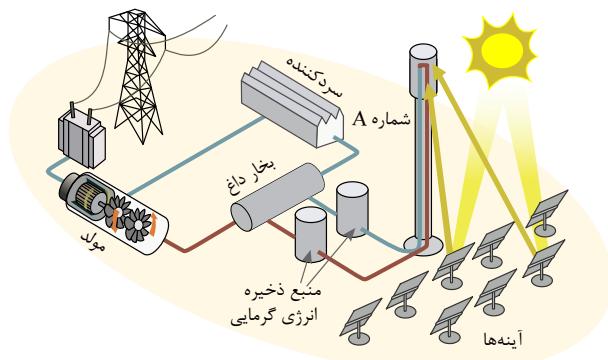
- از گرافیت به عنوان نرم کننده و نیز تهیه‌ی الکترود استفاده می‌شود و از الماس در تهیه‌ی جواهر یا ابزار تراشکاری استفاده می‌شود. (رد گزینه‌ی ۴)

۱۸۰ عنصر مورد نظر As می‌باشد که در گروه ۱۴ و دوره ۳ است و همچنین عنصری نیمه رسانا می‌باشد.

۱۸۱ ۱ ۲ ۳ ۴

۱۸۲ ۱ ۲ ۳ ۴

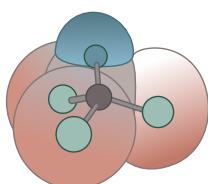
با متمرکز شدن پرتوهای خورشیدی بر روی گیرنده برج، دمای سدیم کلرید مذاب (شاره یونی) افزایش می‌یابد و این شاره بسیار داغ به منبع ذخیره انرژی گرمایی سرازیر می‌شود تا حتی در روزهای ابری و شب هنگام، انرژی لازم برای تبدیل آب به بخار داغ را فراهم کند. بخار داغ، توربین را برای تولید انرژی الکتریکی به حرکت در می‌آورد.

۱۸۳ ۱ ۲ ۳ ۴

گزینه‌ی ۱: درست، CH_3Cl برخلاف SO_3 قطبی است و در میدان الکتریکی جهت گیری می‌کند.

گزینه‌ی ۲: نادرست، با توجه به شکل روبه‌رو، کلروفوم ($CHCl_3$) و کربن تتراکلرید (CCl_4) هر دو مایع و بی‌رنگ هستند.

گزینه‌ی ۳: درست، CH_3Cl همانند کلروفوم قطبی است و گشتاور دوقطبی بزرگ‌تر از صفر دارد.

گزینه‌ی ۴: درست، CH_3Cl همانند آمونیاک (NH_3) قطبی است؛ در نتیجه تراکم بار الکتریکی روی اتم‌های سازنده آن یکسان نیست.

۱۸۴ ۱ ۲ ۳ ۴

گزینه‌ی ۱:

$$\frac{2}{6} = \frac{3,03 \times 10^{-2}}{6} \text{ نسبت بار به ساعت}$$

گزینه‌ی ۲:

$$\frac{2}{A} = \frac{1,09 \times 10^{-3}}{1} \text{ نسبت بار به ساعت}$$

گزینه‌های ۳ و ۴:

آنالیپی فروپاشی با بار الکتریکی کاتیون و آئیون نسبت مستقیم و با شعاع آن‌ها رابطهٔ وارونه دارد. شعاع Mg^{2+} کوچک‌تر از Na^+ و شعاع Cl^- است. به همین دلیل آنالیپی فروپاشی شبکه $MgCl_2$ بیشتر از Na_2S است.

۱۸۵ ۱ ۲ ۳ ۴

۱ انرژی شبکه با بار یون‌های تشکیل‌دهندهٔ ترکیب یونی رابطهٔ مستقیم دارد و با شعاع یون‌ها رابطهٔ عکس دارد. در این جدول بیشترین انرژی شبکه را

دارد و a کمترین انرژی شبکه را دارد.

۱۸۶ ۱ ۲ ۳ ۴

۱ هیدرید عنصر قلایی جامد یونی می‌باشد. HF ترکیب مولکولی دو نافلز بوده و بین اتم‌های آن پیوند کوالالنسی است. CaF_2 جامد یونی است. Al با اکسیژن و فلور پیوند یونی برقرار می‌کند و با بقیه عناصر نافلز، پیوند کوالالنسی برقرار می‌کند.

۱۸۷ ۱ ۲ ۳ ۴

۱ آنالیپی فروپاشی شبکه مقدار انرژی لازم (حذف گزینه‌های ۳ و ۴) برای فروپاشی یک مول شبکه جامد یونی و تبدیل آن به یون‌های گازی شکل سازنده آن

(حذف گزینه‌ی ۱)

۱۸۸ ۱ ۲ ۳ ۴

بررسی گزینه‌های:

نادرستی گزینه‌ی اول: محلول d حاوی وانادیم (II) با آرایش $3d^3 4s^2 3p^6 3s^2 2s^2$ الکترون در لایه سوم دارد.

گزینه‌ی دوم: وانادیم (III) با گرفتن ۲ الکترون به وانادیم (V) تبدیل نمی‌شود.

گزینه سوم: وانادیم (II) الکترونی در لایه چهارم ندارد.

گزینه چهارم: کاهنده فلز روی و اکسنده گونه های وانادیم هستند. از زیر لایه ۳ فلز روی الکترون خارج شده و نمک وانادیم را به نمک های دیگری که عدد اکسایش وانادیم در آن ها کمتر است، تبدیل می کند.

مولکول CCl_4 ناقطبی بوده و در هیچ حالتی جریان را هدایت نمی کند.

ابتدا باید بینیم چند گرم از این آلیاز را فلز های Zn و Cu تشکیل داده اند:

$$?gZn = 1,2g \times \frac{65gZn}{100g} \text{ مخلوط} \approx 0,58gZn$$

$$?gCu = 1,2g \times \frac{64gCu}{100g} \text{ مخلوط} \approx 0,19gCu$$

$$\Rightarrow ?gSn = 1,8 - (gZn + gCu) = 1,03gSn$$

$$\frac{1,03}{1,8} \times 100 \approx 57,2\% = \text{درصد جرمی } Sn \text{ در آلیاز مورد نظر}$$

پاسخنامہ کلیچ

۱	۱	۲	۳	۴
۲	۱	۲	۳	۴
۳	۱	۲	۳	۴
۴	۱	۲	۳	۴
۵	۱	۲	۳	۴
۶	۱	۲	۳	۴
۷	۱	۲	۳	۴
۸	۱	۲	۳	۴
۹	۱	۲	۳	۴
۱۰	۱	۲	۳	۴
۱۱	۱	۲	۳	۴
۱۲	۱	۲	۳	۴
۱۳	۱	۲	۳	۴
۱۴	۱	۲	۳	۴
۱۵	۱	۲	۳	۴
۱۶	۱	۲	۳	۴
۱۷	۱	۲	۳	۴
۱۸	۱	۲	۳	۴
۱۹	۱	۲	۳	۴
۲۰	۱	۲	۳	۴
۲۱	۱	۲	۳	۴
۲۲	۱	۲	۳	۴
۲۳	۱	۲	۳	۴
۲۴	۱	۲	۳	۴
۲۵	۱	۲	۳	۴
۲۶	۱	۲	۳	۴
۲۷	۱	۲	۳	۴
۲۸	۱	۲	۳	۴
۲۹	۱	۲	۳	۴
۳۰	۱	۲	۳	۴
۳۱	۱	۲	۳	۴
۳۲	۱	۲	۳	۴
۳۳	۱	۲	۳	۴
۳۴	۱	۲	۳	۴
۳۵	۱	۲	۳	۴
۳۶	۱	۲	۳	۴
۳۷	۱	۲	۳	۴
۳۸	۱	۲	۳	۴
۳۹	۱	۲	۳	۴
۴۰	۱	۲	۳	۴
۴۱	۱	۲	۳	۴

۴۲	۱	۲	۳	۴
۴۳	۱	۲	۳	۴
۴۴	۱	۲	۳	۴
۴۵	۱	۲	۳	۴
۴۶	۱	۲	۳	۴
۴۷	۱	۲	۳	۴
۴۸	۱	۲	۳	۴
۴۹	۱	۲	۳	۴
۵۰	۱	۲	۳	۴
۵۱	۱	۲	۳	۴
۵۲	۱	۲	۳	۴
۵۳	۱	۲	۳	۴
۵۴	۱	۲	۳	۴
۵۵	۱	۲	۳	۴
۵۶	۱	۲	۳	۴
۵۷	۱	۲	۳	۴
۵۸	۱	۲	۳	۴
۵۹	۱	۲	۳	۴
۶۰	۱	۲	۳	۴
۶۱	۱	۲	۳	۴
۶۲	۱	۲	۳	۴
۶۳	۱	۲	۳	۴
۶۴	۱	۲	۳	۴
۶۵	۱	۲	۳	۴
۶۶	۱	۲	۳	۴
۶۷	۱	۲	۳	۴
۶۸	۱	۲	۳	۴
۶۹	۱	۲	۳	۴
۷۰	۱	۲	۳	۴
۷۱	۱	۲	۳	۴
۷۲	۱	۲	۳	۴
۷۳	۱	۲	۳	۴
۷۴	۱	۲	۳	۴
۷۵	۱	۲	۳	۴
۷۶	۱	۲	۳	۴
۷۷	۱	۲	۳	۴
۷۸	۱	۲	۳	۴
۷۹	۱	۲	۳	۴
۸۰	۱	۲	۳	۴
۸۱	۱	۲	۳	۴
۸۲	۱	۲	۳	۴

۸۳	۱	۲	۳	۴
۸۴	۱	۲	۳	۴
۸۵	۱	۲	۳	۴
۸۶	۱	۲	۳	۴
۸۷	۱	۲	۳	۴
۸۸	۱	۲	۳	۴
۸۹	۱	۲	۳	۴
۹۰	۱	۲	۳	۴
۹۱	۱	۲	۳	۴
۹۲	۱	۲	۳	۴
۹۳	۱	۲	۳	۴
۹۴	۱	۲	۳	۴
۹۵	۱	۲	۳	۴
۹۶	۱	۲	۳	۴
۹۷	۱	۲	۳	۴
۹۸	۱	۲	۳	۴
۹۹	۱	۲	۳	۴
۱۰۰	۱	۲	۳	۴
۱۰۱	۱	۲	۳	۴
۱۰۲	۱	۲	۳	۴
۱۰۳	۱	۲	۳	۴
۱۰۴	۱	۲	۳	۴
۱۰۵	۱	۲	۳	۴
۱۰۶	۱	۲	۳	۴
۱۰۷	۱	۲	۳	۴
۱۰۸	۱	۲	۳	۴
۱۰۹	۱	۲	۳	۴
۱۱۰	۱	۲	۳	۴
۱۱۱	۱	۲	۳	۴
۱۱۲	۱	۲	۳	۴
۱۱۳	۱	۲	۳	۴
۱۱۴	۱	۲	۳	۴
۱۱۵	۱	۲	۳	۴
۱۱۶	۱	۲	۳	۴
۱۱۷	۱	۲	۳	۴
۱۱۸	۱	۲	۳	۴
۱۱۹	۱	۲	۳	۴
۱۲۰	۱	۲	۳	۴
۱۲۱	۱	۲	۳	۴
۱۲۲	۱	۲	۳	۴
۱۲۳	۱	۲	۳	۴

۱۲۴	۱	۲	۳	۴
۱۲۵	۱	۲	۳	۴
۱۲۶	۱	۲	۳	۴
۱۲۷	۱	۲	۳	۴
۱۲۸	۱	۲	۳	۴
۱۲۹	۱	۲	۳	۴
۱۳۰	۱	۲	۳	۴
۱۳۱	۱	۲	۳	۴
۱۳۲	۱	۲	۳	۴
۱۳۳	۱	۲	۳	۴
۱۳۴	۱	۲	۳	۴
۱۳۵	۱	۲	۳	۴
۱۳۶	۱	۲	۳	۴
۱۳۷	۱	۲	۳	۴
۱۳۸	۱	۲	۳	۴
۱۳۹	۱	۲	۳	۴
۱۴۰	۱	۲	۳	۴
۱۴۱	۱	۲	۳	۴
۱۴۲	۱	۲	۳	۴
۱۴۳	۱	۲	۳	۴
۱۴۴	۱	۲	۳	۴
۱۴۵	۱	۲	۳	۴
۱۴۶	۱	۲	۳	۴
۱۴۷	۱	۲	۳	۴
۱۴۸	۱	۲	۳	۴
۱۴۹	۱	۲	۳	۴
۱۵۰	۱	۲	۳	۴
۱۵۱	۱	۲	۳	۴
۱۵۲	۱	۲	۳	۴
۱۵۳	۱	۲	۳	۴
۱۵۴	۱	۲	۳	۴
۱۵۵	۱	۲	۳	۴
۱۵۶	۱	۲	۳	۴
۱۵۷	۱	۲	۳	۴
۱۵۸	۱	۲	۳	۴
۱۵۹	۱	۲	۳	۴
۱۶۰	۱	۲	۳	۴
۱۶۱	۱	۲	۳	۴
۱۶۲	۱	۲	۳	۴
۱۶۳	۱	۲	۳	۴
۱۶۴	۱	۲	۳	۴

۱۶۵	۱	۲	۳	۴
۱۶۶	۱	۲	۳	۴
۱۶۷	۱	۲	۳	۴
۱۶۸	۱	۲	۳	۴
۱۶۹	۱	۲	۳	۴
۱۷۰	۱	۲	۳	۴
۱۷۱	۱	۲	۳	۴

۱۷۲	۱	۲	۳	۴
۱۷۳	۱	۲	۳	۴
۱۷۴	۱	۲	۳	۴
۱۷۵	۱	۲	۳	۴
۱۷۶	۱	۲	۳	۴
۱۷۷	۱	۲	۳	۴
۱۷۸	۱	۲	۳	۴

۱۷۹	۱	۲	۳	۴
۱۸۰	۱	۲	۳	۴
۱۸۱	۱	۲	۳	۴
۱۸۲	۱	۲	۳	۴
۱۸۳	۱	۲	۳	۴
۱۸۴	۱	۲	۳	۴
۱۸۵	۱	۲	۳	۴

۱۸۶	۱	۲	۳	۴
۱۸۷	۱	۲	۳	۴
۱۸۸	۱	۲	۳	۴
۱۸۹	۱	۲	۳	۴
۱۹۰	۱	۲	۳	۴